

KITĀBUT-TEWHĪD (KNJIGA TEWHĪDA)

Muhammed ibn 'AbdulWehhāb

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog

(1) ALLĀHOVO PRAVO PREMA LJUDIMA I PRAVO LJUDI PREMA ALLĀHU

Riječi su Allāha Uzvišenog:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"A džinne i džinne nisam stvorio (ni zbog čeg drugog), osim da bi Me obožavali." ¹

I Njegov je govor:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"I doista, poslali smo svakoj zajednici poslanika: Obožavajte Allāha, a klonite se taguta!" ²

I Njegov je govor:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

"A odredio je Gospodar tvoj, da ne obožavate, izuzev Njega, a roditeljima dobročinstvo..." ³

I Njegov je govor:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

¹ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

² sūra en-Nahl, 36. ājet

³ sūra el-Isrā', 23. ājet

"I obožavajte Allāha i ne pridružujte Njemu ništa!"⁴

I Njegov je govor:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Reci: 'Dođite, proučit ću ono što vam je propisao Gospodar vaš : da ne pridružujete Njemu ništa ...'"⁵

Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*, je rekao:

"Ko želi vidjeti oporuku Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na kojoj je njegov pečat, neka pročita govor Uzvišenog: 'Reci: 'Dođite, proučiću ono što vam je zabranio Gospodar vaš...', sve do: 'I da je ovo ispravni put...'"⁶

Od Mu'ādha ibn Džebela, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Jahao sam sa Vjerovjesnikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na magarcu, pa mi je on rekao: 'O Mu'ādhe! Znaš li koje je Allāhovo pravo prema ljudima i koje je pravo ljudi prema Allāhu?' Rekao sam: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: 'Zaista je Allāhovo pravo prema ljudima da Ga ljudi obožavaju i da Mu ništa ne pridružuju, a pravo ljudi prema Allāhu jeste da Uzvišeni Allāh ne kažnjava onog ko Mu ništa ne pridružuje.' Rekao sam: 'Allāhov Poslaniče, hoću li obveseliti svijet (sa tom radosnom vijesću)?' Rekao je: 'Nemoj ih obveseljavati jer će (zanemariti rad i na to) se osloniti.'" Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(2) O VRIJEDNOSTI TEWHIDA I O TOME KOJE GRIJEHE BRIŠE

I govor Uzvišenog Allāha:

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

"Oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa *dhulmom* (nepravdom) ne miješaju, takvi će imati sigurnosti i oni su upućeni."⁷

Od Ubāde ibn Sāmīta, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko posvjedoči da nema boga osim Allāha Jedinog, Koji nema sudruga, i da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, i da je 'Isā Allāhov rob i Njegov poslanik i Riječ koju je uputio Merjemi, i Duša od Njega, te da je džennet istina i da je vatra istina – Allāh će ga uvesti u džennet sa djelima koja ima." Zabilježila su ga njih dvojica.

Njih dvojica prenose u hadīthu od 'Utšana (da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao):

⁴ sūra en-Nisā', 36. ājet

⁵ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

⁶ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

⁷ sūra el-En'ām, 82. ājet

"Uistinu je Allāh oharāmio (zabranio) vatri da prži onoga ko kaže 'Lā ilāhe illAllāh', želeći time Allāhovo lice."

Od Ebū Se'ida, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Mūsā je rekao: 'O Gospodaru, poduči me nečemu čime ću Te spominjati i moliti.' Gospodar je rekao: 'O Mūsā, reci: 'Nema boga osim Allāha!'.' Rekao je Mūsā: 'Gospodaru, svi Tvoji robovi to kažu.' Gospodar reče: 'O Mūsā, kada bi sedam nebesa i svi koji su na njima, osim Mene, i sedam zemalja bili na jednom tasu, a 'Lā ilāhe illAllāh' bilo na drugom tasu – 'Lā ilāhe illAllāh' bi prevagnulo'." Prenose ga Ibn Hibbān i Hākīm, koji je za njega rekao da je *sahīh*.

Et-Tirmidhī je prenio i ocijenio ga kao hasen od Enesa, Allāh bio zadovoljan njime: "Čuo sam Allāhovog Poslanika, *sallAllāhu 'alejhi we sellem*, kako govori: 'Uzvišeni Allāh je rekao: 'O čovječe, uistinu, kad bi Mi ti učinio grijeha kolika je Zemlja, a zatim Mi došao, ne pridružujući Mi ništa – Ja bih ti onoliko kolika je ona (tj. Zemlja) dao oprosta.'"

(3) O TOME DA ĆE ONAJ KO OSTVARI TEWHĪD UĆI U DŽENNET BEZ POLAGANJA RAČUNA

I riječi su Uzvišenog:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Ibrāhīm je, uistinu, bio kao ummet, pokoran Allāhu, čiste vjere, i nije druge pridruživao Allāhu." ⁸

Uzvišeni je rekao:

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِعَايَتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ

بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

"Oni koji iz bojazni prema Gospodaru svome strahuju, oni koji u dokaze Gospodara svoga vjeruju i oni koji druge Gospodaru svome širk ne čine." ⁹

Od Husajna ibn 'AbdurRahmāna se prenosi da je rekao:

"Bio sam kod Se'ida ibn Džubejra i on je rekao: 'Ko je od vas vidio zvijezdu koja je sinoć pala?' Odgovorio sam: 'Ja, jer nisam bio na namāzu, bila me zmija ujela'. 'Šta si uradio?', upitao je. 'Proučio sam rukju', odgovorio sam. 'Šta te je na to navelo?', upitao je. 'Hadīth koji nam je pripovjedao Ša'bi', odgovorio sam. 'Šta vam je pripovjedao?', upitao je'. 'Pripovjedao nam je od Burejdea ibn Husajba da je on rekao: 'Nema rukje osim za urok ili groznicu'. 'Dobro je uradio onaj ko se drži onoga što je čuo', rekao je. 'Međutim, pričao nam je Ibn 'Abbās, prenoseći od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: 'Predočeni su mi prijašnji narodi. Prolazio bi vjerovjesnik i sa njim grupa, sa nekim

⁸ sūra en-Nahl, 120 ājet

⁹ sūra el-Mu'minūn, 57.-59. ājet

vjerovjesnikom bili bi čovjek ili dva, a sa ponekim vjerovjesnikom ne bi bio niko. Tada sam vidio crninu (veliku masu). Pomislio sam da je to moj ummet. Rečeno mi je: 'Ovo je Mūsā i njegov narod, nego pogledaj ka horizontu.' Pogledao sam i vidio veliko crnilo. 'Pogledaj na drugi horizont', rečeno mi je. I tamo je bilo veliko crnilo. Rečeno mi je: 'Ono je tvoj ummet, a sa njima je sedamdeset hiljada koji će ući u džennet bez polaganja računa i bez kazne.' Zatim je ustao i ušao u svoju kuću. Svijet je počeo o tome pričati. Neki su rekli: 'Možda su to oni koji su se družili sa Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem. Drugi su rekli: 'Možda su to oni koji su se rodili u islamu i Allāhu nisu ništa pridruživali.' Spomenuli su i koješta drugo. Potom im je izišao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, i rekao: 'O čemu raspravljate?' Oni su ga obavijestili, a zatim je on rekao: 'To su oni koji nisu tražili odučavanje, niti se kauterizirali, niti vjerovali u loše predznake. Oni su se na svoga Gospodara oslanjali.' Tada je ustao 'Uqāše ibn Mihsan ustao i rekao: 'Zamoli Allāha da ja budem od njih.' 'Ti si od njih', rekao je. Potom je ustao drugi čovjek i rekao: 'Zamoli Allāha da me učini jednim od njih'. 'Pretekao te je u tome Ukaše', odgovorio mu je."

(4) O STRAHU OD ŠIRKA

Uzvišeni je Allāh rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۖ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh, uistinu, neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće manje grijehe od toga kome On hoće." ¹⁰

El-Halīl (prisni prijatelj, Ibrāhīm, 'alejhis-selām) je rekao:

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ

"I sačuvaj mene i i sinove moje od toga da se kumirima klanjamo." ¹¹

U hadīthu stoji:

"Najviše čega se bojim za vas jeste mali širk". Upitan je o njemu, pa je rekao: "To je pretvaranje."

Od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi se da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko umre, a moli pored Allāha sudruga – ući će u vatru." Zabilježio ga je el-Buhārī.

Muslim prenosi od Džābira, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko sretne Allāha ne pridružujući Mu ništa – ući će u džennet, a ko Ga sretne pridružujući Mu nešto – ući će u vatru."

¹⁰ sūra en-Nisā', 48. i 116. ājet

¹¹ sūra Ibrāhīm, 35. ājet

(5) POGLAVLJE O POZIVU U VJEROVANJE DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُشْرِكِينَ

"Reci: 'Ovo je put moj, ja pozivam ka Allāhu, imajući jasne dokaze, ja i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allāh, a ja nisam od mušrikā.'" ¹²

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njimemā*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je slao Mu'ādha u Jemen, rekao:

"Ti ćeš, uistinu, otići narodu od ehli-kitābija, pa neka prvo čemu ćeš ih pozvati bude svjedočenje da nema boga osim Allāha..." – u drugom predanju stoji: "...da iskažu Allāhovu jednoću..." – "...pa ukoliko ti se u tome pokore obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim pet namāza u toku svakog dana i noći, pa ukoliko ti se u tome pokore, obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim sadaqu (zekāt), koji se uzima od njihovih bogataša i dijeli njihovoj sirotinji, pa ako ti se u tome pokore, nemoj uzimati njihovu najbolju i najplemenitiju imovinu. Čuvaj se dove onoga kome je nepravda učinjena, jer, uistinu između nje i Allāha nema pregrade." Zabilježila su ga njih dvojica.

Također su njih dvojica prenijela od Sehla ibn Sa'da, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao u vrijeme pohoda na Hajber:

"Sjutra ću predati zastavu čovjeku koji voli Allāha i Njegova Poslanika i koga voli Allāh i Njegov Poslanik. Allāh će dati pobjedu pod njegovim vođstvom." Svijet je tu noć proveo pričajući o tome kome li će je dati. Kada su osvanuli, otišli su Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i svako od njih je želio da njemu bude data. Tada je on upitao: "Gdje je 'Alī ibn Ebī Tālib?" "Njega bole oči", rečeno je. Poslali su po njega i on je doveden. On mu je pljunuo u oči i proučio mu dovu. Ozdravio je kao da ga nije ni boljelo. Potom mu je dao zastavu i rekao: "Polahko idi dok ne dođeš u njihovo područje. Potom ih pozovi u islām i obavijesti ih kakve obaveze imaju prema Allāhu Uzvišenom, jer, tako mi Allāha, da budeš uzrok da Allāh uputi jednog čovjeka – bolje ti je od crvenih deva."

**(6) POGLAVLJE O ZNAČENJU TEWHĪDA
I SVJEDOČENJA DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA**

I riječi su Uzvišenog Allāha:

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ

"Oni kojima se mole traže način da se Gospodaru svome približe – koji od njih će biti najbliži..." ¹³

¹² sūra Jūsuf, 108. ājet

¹³ sūra el-Isrā', 57. ājet

I Njegove su riječi:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿١٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي

I Njegove su riječi:

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: 'Ja se odričem onih koje vi obožavate, osim Onoga Koji me je stvorio!'" ¹⁴

I Njegove su riječi:

أَتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَنَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ

"Uzeli su monahe I svećenike svoje za bogove mimo Allāha..." ¹⁵

Njegove su riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allāha (njemu) suparnike uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli..." ¹⁶

U "Sahīhu" se od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prenosi da je rekao: "Ko kaže: 'Nema boga osim Allāha' i zaniječe sve što se obožava mimo Allāha – njegov imetak i krv su zabranjeni, a njegovo polaganje računa je na Uzvišenom Allāhu."

Komentar ovog naslova je u poglavljima koja slijede. U njemu se nalaze najveća i najvažnija pitanja, a to je tumačenje tewhīda, tumačenje šehādeta i on ih je objasnio jasnim stvarima.

Od njih jeste ājet iz sūre el-Isrā'. U njemu je objasnio odgovor mušricima koji prizivaju dobre ljude. Tu je objašnjenje da je to veliki širk. Od toga je i ājet u sūri et-Tewbe. U njemu je objasnio da su ehlu-kitābije uzeli svoje učene i pobožne za gospodare, mimo Allāha. Objasnio je, također, da njima nije naređeno ništa drugo nego da obožavaju Jednog Boga, iako je njeno tumačenje, u kojem nema ništa nejasno: pokornost učenjacima u onom što je zabranjeno, a ne molitva upućena njima.

(7) O TOME DA U ŠIRK SPADA: NOŠENJE NARUKVICE, KONCA I TOME SLIČNOG RADI OTKLANJANJA NEVOLJE ILI NJENOG SPREČAVANJA

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ

¹⁴ sūra ez-Zuhruf, 26. i 27. ājet

¹⁵ sūra et-Tewba, 31. ājet

¹⁶ sūra el-Beqare, 165. ājet

"Reci: 'Mislite li da bi oni koje molite mimo Allāha mogli otkloniti od mene štetu, ako Allāh hoće da mi je učini?' " ¹⁷

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, vidio čovjeka na čijoj je ruci bila narukvica od bakra. "Šta je to?", upitao ga je. "Protiv vahine (slabosti)", odgovorio je. "Skini je", rekao je, "jer će ti ona uistinu samo povećati vehn (slabost). Kada bi umro, a ona bila na tebi – nikada ne bi bio spašen." Prenosi ga Ahmed sa prihvatljivim senedom.

On takođe prenosi od 'Uqbe ibn 'Āmira, *Allāh bio zadovoljan njime*, a ovaj ga podiže (do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*): "Ko objesi talisman (zapis), neka mu Allāh ništa ne da, a ko objesi morsku školjku (kao amulet) neka mu Allāh nikad ne da mira."

U drugoj predaji stoji:
"Ko objesi zapis – širk je počinio."

Ibn Ebī Hātim prenosi od Hudhejfe da je on na ruci jednog čovjeka vidio konac (koji je stavio da ga zaštiti) od groznice pa ga je otkinuo i proučio Njegove riječi: "Većina ovih ne vjeruje u Allāha, nego druge Njemu smatra ravnim." ¹⁸

(8) POGLAVLJE O RUKJI I TALISMANIMA

U "Sahīhu" se prenosi od Ebū Bešira el-Ensārije, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je on bio sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na nekim njegovim putovanjima, pa je poslao izaslanika s naredbom da na vratu nijedne deve ne ostane ogrlica od strune ili je rekao "... ogrlica a da ne bude otkinuta."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:
"Čuo sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže: "'Zaista su rukja (odučavanje), talismani i amuleti – širk.'" Prenose ga Ahmed i Ebū Dāwūd.

'Abdullāh ibn Ukejm prenosi od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:
"Ko se nečemu oda – biće mu prepušten." Prenose ga Ahmed i et-Tirmidhī.

Talismani su nešto što se vješa na djecu da ih čuva od uroka oka. Međutim, ako je obješeno nešto iz Qur'āna, neki od selefa (iz prvih generacija) su to dopustili, a neki nisu i tretirali su to zabranjenim, kao što je Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*.

Rukja (odučavanje) jeste ono što zovu imenom 'azaim. Dokaz je iz toga izuzeo ono što u sebi nema širka. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je to dopustio protiv uroka od oka i

¹⁷ sūra ez-Zumer, 38. ājet

¹⁸ sūra Jūsuf, 106. ājet

protiv groznice. *Tewle* (amulet) jeste nešto što su ljudi radili misleći da to omiljava ženu njenom mužu i muža njegovoj supruzi.

Ahmed prenosi od Ruwejfia da je rekao:

''Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, mi je rekao: '*O Ruwejfi, ti ćeš možda dugo živjeti, pa obavijesti svijet da ko napravi čvoriće na svojoj bradi, ko stavi amulet ili se nakon nužde čisti životinjskim izmetom ili kostima – zaista se Muhammed njega odrekao.*' ''

Od Se'ida ibn Džubejra, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:

''*Ko otrgne talisman sa čovjeka, to se tretira kao da je oslobodio roba.*'' To je prenio Vekī'. On takođe, prenosi od Ibrahima da je rekao: ''*Oni su izražavali antipatiju prema svim talismanima, bilo da su bili od Qur'āna ili nečeg drugog.*''

(9) O TOME KO TRAŽI BERIČET PREKO DRVETA, KAMENA I TOME SLIČNO

I riječi Uzvišenog Allāha:

أَفْرَاءِ يَتِيمِ اللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٦﴾ وَمَتْوَةَ الثَّالِثَةِ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾ أَلْكُمْ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذًا

قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ

"Šta kažete o Lātu i 'Uzzā'u i Menātu, trećoj, najmanje cijenjenoj? Zar su za vas sinovi, a za Njega kćeri?! To bi tada bila podjela nepravedna."¹⁹

Od Ebū Wa'qida Lejthija se prenosi da je rekao:

''Izišli smo sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na Hunejn, a bili smo tek skoro napustili kufr. Mušrici su imali lotosovo drvo kod kojeg su klečali i na njega vješali svoje oružje. Zvalo se Dhātu enwāt. Prošli smo pored tog drveta. Rekli smo: 'Allāhov Poslaniče, daj da i mi imamo Dhātu enwāt kao što oni imaju Dhātu enwāt''. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao: '*Allāh je najveći! To su, uistinu suneni. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, onako kako su rekli Benu Isrā'īl Mūsāu: 'Napravi i ti nama boga, kao što i oni imaju bogove!' 'Vi ste, uistinu narod koji nema pameti!', reče on.*'²⁰ Vi ćete, uistinu slijediti primjere onih koji su bili prije vas.' '' Zabilježio ga je et-Tirmidhī i okarakterisao ga kao *sahīh*.

(10) O TOME ŠTA JE PRENEŠENO U VEZI PRINOŠENJA ŽRTVE NEKOM MIMO ALLĀHA

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ

¹⁹ sūra en-Nedžm, 19.-22. ājet

²⁰ sūra el-E'rāf, 138. ājet

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allāhu, Gospodaru svjetova, Koji nema sudruga.'" ²¹

I Njegove riječi:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخَّرْ

"Zato svome Gospodaru klanjaj i kurbān kolji." ²²

Od 'Alije, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:
 "Kazao mi je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, četiri izreke: 'Prokleo je Allāh onog ko prinese žrtvu nekom drugom mimo Allāha. Prokleo je Allāh onoga ko prokune svoje roditelje. Prokleo je Allāh onoga ko pruži zaštitu prestupniku. Prokleo je Allāh onoga ko mijenja oznake na zemlji (pomjera među).'" Zabilježio ga je Muslim.

Od Tāriqa ibn Šihāba se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:
 "Jedan je čovjek ušao u džennet zbog mušice, a drugi je čovjek zbog mušice ušao u vatru".
 "Kako to, Allāhov Poslaniče!?", rekli su. Rekao je: "Dva su čovjeka naišla na neki narod koji je imao kip i pored kojeg nije mogao niko proći dok ne prinese žrtvu. Rekli su jednom od njih: 'Prinesi žrtvu!' 'Nemam ništa da prinesem kao žrtvu', odgovorio je. 'Prinesi, pa makar mušicu', rekli su mu. On je prinio kao žrtvu mušicu i oni su ga pustili, pa je taj ušao u vatru. Drugom su rekli: 'Prinesi žrtvu!' 'Ja nikom drugom ne prinosim (žrtvu) mimo Uzvišenog Allāha', rekao je. Oni su ga ubili i on je ušao u džennet." Zabilježio ga je Ahmed.

(11) NE KOLJE SE ŽIVOTINJA U IME ALLĀHA NA MJESTU GDJE SE PRINOSI ŽRTVA NEKOM MIMO NJEGA

I riječi Uzvišenog:

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ

مُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

"Ti u njoj nemoj nikad namāz obaviti..." ²³

Od Thābita ibn Dahhāqa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:
 "Neki čovjek se zavjetovao da će zaklati devu u Buwāni, pa je o tome pitao Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i on mu je rekao: 'Da li je u njoj bio neki od džāhilijskih idola koji se obožavao?' 'Ne', odgovorili su. 'Da li se u njoj održavala neka od njihovih svetkovina?' upitao je. 'Nije', odgovorili su. Nakon toga je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Ispuni svoj zavjet, jer, uistinu, nema ispunjavanja zavjeta u onome u čemu je nepokornost Allāhu, niti u

²¹ sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

²² sūra el-Kewther, 2. ājet

²³ sūra et-Tewbe, 108. ājet

onome što čovjek nije u stanju učiniti.'' Zabilježio ga je Ebū Dāwūd. Njegov sened ispunjava uvjete njih dvojice (Buhārīje i Muslima).

(12) U ŠIRK SE UBRAJA I ZAVJETOVANJE NEKOM MIMO ALLĀHA

I riječi Uzvišenog Allāha:

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

"Oni su zavjet ispunjavali..."²⁴

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ

"Za sve što potrošite i što zavjetujete Allāh, sigurno, za to zna!"²⁵

U ''Sahīhu'' se prenosi od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao :

"Ko se zavjetuje da Allāhu čini pokornost neka Mu izvrši pokornost, a ko se zavjetuje da Mu bude nepokoran, neka Mu ne čini nepokornost."

(13) U ŠIRK SE UBRAJA TRAŽENJE ZAŠTITE OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA

I riječi Allāha Uzvišenog:

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"I bilo je ljudi koji su zaštitu od džinna tražili, pa su im tako objesti povećali."²⁶

Od Hawle bint Hakim, Allāh bio zadovoljan njome, se prenosi da je rekla:
''Čula sam Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, da je rekao: 'Ko odsjedne (dođe) na neko mjesto i kaže: 'Utječem se Allāhovim savršenim riječima od zla onoga što je On stvorio', ništa mu ne može nauditi sve dok ne napusti to mjesto.'' Zabilježio ga je Muslim.

**(14) U ŠIRK SPADA TRAŽENJE SPASA OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA
ILI DA SE MOLI NEKO MIMO NJEGA**

I riječi Allāha Uzvišenog:

²⁴ sūra ed-Dehr, 7. ājet

²⁵ sūra el-Beqare, 270. ājet

²⁶ sūra el-Džinn, 6. ājet

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۚ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾ وَإِنْ
يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ

"I pored Allāha, ne moli se onom ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu, nevjernik. Ako ti Allāh dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti." ²⁷

I Njegove su riječi:

فَاتَّبِعُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ

"Vi opskrbu od Allāha tražite i Njega obožavajte." ²⁸

I Njegove su riječi:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

"Ko je u većoj zabludi od onih koji se umjesto Allāhu, obraćaju onima koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati?" ²⁹

I Njegove su riječi:

أَمَّن تَحِيْبُ الْمُضْطَرِّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ

"Onaj koji se nevoljniku, kada Mu se obrati, odaziva i koji zlo otklanja." ³⁰

Prenosi Taberāni svojim senedom da je u vrijeme Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, bio neki munāfiq (licemjer) koji je uznemiravao vjernike pa su neki rekli: "Ustanite s nama da tražimo spas pomoću Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od ovog licemjera", pa je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Uistinu se pomoću mene ne traži spas, nego se spas traži od Allāha Uzvišenog."

(15) O TEWHIDU I ODSUTNOSTI VJERE

Uzvišeni Allāh kaže:

أَيْشُرُّونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٦١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا

"Zar da Njemu smatraju ravnim one koji ne mogu ništa stvoriti, i sami su stvoreni, i koji im ne mogu pomoći?" ³¹

²⁷ sūra Jūnus, 106. i 107. ājet

²⁸ sūra el-'Ankebūt, 17. ājet

²⁹ sūra el-'Ahqāf, 5. i 6. ājet

³⁰ sūra en-Neml, 62. ājet

On također kaže:

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ

"A oni koje, pored Njega, prizivate, ne posjeduju ništa." ³²

U "Sahihu" se prenosi od Enesa da je rekao:

"Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je u bici na Uhudu bio ranjen u glavu i donji sjekutić bio mu je slomljen, pa je rekao: 'Kako da bude spašen narod koji je ranio svoga poslanika?' Povodom toga objavljeno je: 'Od tebe ne zavisi...'" ³³

U njemu se takođe prenosi od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je on čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako bi, kad podigne glavu sa ruku'a na zadnjem rekatu sabahskog namāza, nakon što bi izgovrio: "*Semi'Allāhu limen hamideh, rabbenā we lekel-hamd*" govorio: "*Allāhu, udalji od svoje milosti tog i tog*", pa je Allāh objavio: "Od tebe ne zavisi..."

U drugom predanju stoji:

"Proklinjao je *Safwān ibn Umejju, Suhejla ibn 'Amra i Hāritha ibn Hišāma*, pa je objavljeno: 'Od tebe ne zavisi...'"

U njemu se takođe prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je rekao:

"Kada je Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, objavljeno: 'I upozoravaj svoju bližnju rodbinu', ³⁴ on je rekao: 'O skupino Qurejšija (ili riješ slišnu njoj), otkupite sebe, ja vam ništa kod Allāha ne mogu pomoći. O 'Abbāse ibn 'AbdulMuttalib, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Safijja, tetko Allāhovog Poslanika, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Fātima, kćerko Muhammedova, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! Traži od moga imetka šta želiš, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći!'"

(16) O OBJAŠNJENJU DOKAZA U POGLEDU NEGIRANJA PRIDRUŽIVANJA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

"I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu', odgovoriće, 'On je Uzvišen i Velik!'" ³⁵

U "Sahihu" se od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

³¹ sūra el-E'rāf, 191. i 192. ājet

³² sūra Fātir, 13. ājet

³³ sūra Ālu 'Imrān, 128. i 129. ājet

³⁴ sūra eš-Šu'arā, 214. ājet

³⁵ sūra Sebe', 23. ājet

"Kada Allāh nešto odredi na nebu, meleki udare svojim krilima, izražavajući tako potčinjenost Njegovim riječima, kao lanac kad udari o glatko kamenje i to u njih ulazi. 'I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu!', odgovorit će, 'On je Uzvišen i Velik.' To će čuti oni koji kradom prisluškuju. Oni koji prisluškuju jesu ovako jedan iznad drugog.'" Suffān je to opisao svojom rukom. Prevrnuo ju je i razmakao među prstima. "On čuje riječ i pošalje je onom što je ispod njega, zatim je taj pošalje onom što je ispod njega sve dok je ne baci na jezik sihirbaza ili vračara. Možda mu svjetlica dođe prije nego što je baci, a možda je i baci prije nego što mu dođe, tako da uz nju slaže stotinu laži, pa kažu: 'Zar nas nije obavijestio tog dana to i to i to?', pa mu povjeruju sve zbog te jedne riječi koja se čula s neba."

Od Newwāsa ibn Sem'āna, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Kada Allāh Uzvišeni hoće objaviti naredbu, On izgovori Objavu. Nebesa se od toga zatresu (ili je rekao strašno zatresu) iz straha od Allāha Uzvišenog, pa kada to čuju stanovnici nebesa, onesvijeste se i padnu Allāhu na sedždu. Prvi koji će podići glavu jeste Džibrīl. Potom će mu Allāh govoriti od Svoje objave što hoće. Potom će Džibrīl prolaziti pored meleka. Kad god prođe pored bilo kojeg neba, pitaju ga njegovi meleki: 'Džibrīlu, šta je rekao naš Gospodar?' Džibrīl će reći: 'Istinu, a On je Uzvišeni, Veliki.' Pa će oni svi reći isto što je rekao Džibrīl. Tako će Džibrīl donijeti Objavu tamo gdje mu je Allāh Uzvišeni odredio."

(17) O ŠEFĀ'ATU (ZAGOVARANJU)

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ

"I opominji njime one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati." ³⁶

I Njegove su riječi:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا

"Reci: 'Niko ne može bez Njegove volje posredovati!'" ³⁷

I Njegove su riječi:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

"Ko se može pred Njim zauzeti za nekoga bez dopuštenja Njegova?!" ³⁸

³⁶ sūra el-En'ām, 51. ājet

³⁷ sūra ez-Zumer, 44. ājet

³⁸ sūra el-Beqare, 255. ājet

I Njegove su riječi:

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى

"A koliko na nebesima ima meleka čije posredovanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allāh to ne dopusti onome kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan?" ³⁹

I Njegove su riječi:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ

"Reci: 'Zovite one koje, pored Allāha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji...' " ⁴⁰

Ebul-'Abbās je rekao:

"Allāh je odbacio i negirao sve osim Sebe, a za što su se mnogobošci vezali. Tako je negirao da nekom pripada vlast, ili dio nje, osim Njemu, ili da je neko pomagač Allāhu. Nije ostalo ništa osim zagovaranja, te je objasnio da ono neće biti od koristi osim onome kome Gospodar dopusti, kako je Uzvišeni rekao: **'I oni će se samo za onoga s kim On bude zadovoljan zauzimati.'** ⁴¹ Zagovaranje o kojem govore mnogobošci ne postoji na Qijāmetskom danu, jer ga je negirao Qur'ān. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je obavijestio da će on, uistinu, doći i pasti ničice pred svojim Gospodarom. Zahvaliće Mu se. Neće prvo otpočeti sa zagovaranjem. Zatim će mu se reći: **'Podigni glavu i reci (šta hoćeš), bićeš saslušan. Traži (šta hoćeš), biće ti dato. Zauzmi se, biće ti zauzimanje prihvaćeno.'** Ebū Hurejre ga je upitao: 'Ko će biti najsretniji tvojim zauzimanjem, Allāhov Poslaniče?' Rekao je: **'Onaj ko iskreno iz svog srca kaže 'Lā ilāhe illAllāh' (Nema boga osim Allāha).'** To je zagovaranje za one koji su posjedovali iskrenost, s Allāhovim dopuštenjem, a ono neće biti za one koji su Allāhu širk činili. Bīt i suština svega toga jeste da će Allāh Uzvišeni, a On je Taj Koji prosipa Svoje blagodati na one koji su bili iskreni, zbog dove onog kome je On dopustio da se zauzima njima opraštati, da bi tako počastio (zagovarača) i dao mu 'pohvalno mjesto'. Zagovaranje koje je negirao Qur'ān jeste ono u kojem ima širka. Upravo zbog toga je On potvrdio zagovaranje s Njegovim dopuštenjem na više mjesta. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, objasnio je da ono neće biti ni za koga nego samo za sljedbenike tewhīda i ihlāsa."

(18) O TOME DA SE DJELA VREDNUJU PO ZAVRŠETKU, TE O ŠTETI VELIČANJA PREDAKA I VELIKANA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

³⁹ sūra en-Nedžm, 26. ājet

⁴⁰ sūra Sebe, 22. ājet

⁴¹ sūra el-Enbija', 28. ājet

"Ti, doista ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš uputiti." ⁴²

U "Sahihu" se prenosi od Se'ida ibn el-Musejbeba, a on od svoga oca da je rekao: "Kad je Ebū Tālib bio na samrti, ušao je kod njega Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem. Kod njega su bili 'Abdullah ibn Ebī Umejje i Ebū Džeħl. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je rekao: "O amidža, reci 'Lā ilāhe illAllāh', izreku kojom ću se zauzimati za tebe kod Allāha." Njih dvojica su rekli: "Zar da ostaviš vjeru 'AbdulMuttalibovu?!" Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je ponovio. Ponovili su i njih dvojica. Zadnje što je rekao bilo je: 'On je u vjeri 'AbdulMuttalibovoj.' Odbio je kazati 'Lā ilāhe illAllāh'. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: "Tražit ću za tebe oprost ukoliko ne budem spriječen", pa je Uzvišeni Allāh objavio:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno moliti oprosta za mušrike..." ⁴³

Povodom Ebū Tālibovog slučaja je Allāh objavio:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

"Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš da uputiš. Allāh, uistinu, ukazuje na Pravi put onome kome On hoće." ⁴⁴

(19) O TOME DA JE UZROK KUFRA SINOVA ADEMOVIH I NAPUŠTANJA NJIHOVE VJERE – PRETJERIVANJE U VELIČANJU DOBRIH LJUDI

I riječi Uzvišenog Allāha:

يَتَأْهَلُ الْكُتُبِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ

"O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u svojoj vjeri." ⁴⁵

U "Sahihu" se prenosi od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime, da je o riječima Allāha Uzvišenog:

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedda, ni Suwā'a, ni Jegūtha, ni Je'ūqa ni Nesra ne napuštajte!" ⁴⁶

...rekao:

"Ovo su imena dobrih ljudi iz Nūhovog naroda. Kada su pomrli, šejtān je njihovom narodu došapnuo da na mjestima gdje su oni sjedili postave kipove i nazovu ih njihovim imenima, pa su tako i uradili. Oni nisu bili obožavani sve dok ti nisu pomrli i znanje izbrisano, tada su bili obožavani."

⁴² sūra el-Qasas, 56. ajet

⁴³ sūra et-Tewbe, 113. ajet

⁴⁴ sūra el-Qasas, 56. ajet

⁴⁵ sūra en-Nisa, 171. ajet

⁴⁶ sūra Nūh, 23. ajet

Ibnul-Qajjim je rekao:

"Mnogi iz prvih generacija su rekli: Kada su pomrli, oni su se okupljali oko njihovih mezara, zatim su im napravili biste, zatim je proteklo dosta vremena pa su ih počeli obožavati."

Od 'Umera se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte me uznositi niti pretjerano hvaliti kao što su kršćani pretjerano hvalili sina Merjemina. Ja sam, uistinu, rob, pa recite Allāhov rob i Njegov Poslanik." Zabilježili su ga el-Buhāri i Muslim.

Muslim je zabilježio od Ibn 'Abbāsa da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Čuvajte se pretjerivanja, jer, uistinu, pretjerivanje je uništilo one koji su bili prije vas."

Muslim je zabilježio od Ibn Mes'ūda da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Propale su cjepidlake i sitničari." Rekao je to tri puta.

(20) O TOME ŠTA JE PRENESENO O TEŠKOM UPOZORENJU ONOME KO OBOŽAVA ALLĀHA KOD MEZARA NEKOG DOBROG ČOVJEKA, PA KAKO JE TEK (TEŠKO UPOZORENJE) AKO OBOŽAVA ONOG KO JE U KABURU

U *"Sahīhu"* se prenosi od Aiše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Ummu Seleme spomenula Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, crkvu koju je vidjela u Abesīniji i slike koje se u njoj nalaze, pa je on rekao:

"To su oni koji kada im umre dobar čovjek, ili dobar rob, naprave na njegovom grobu hram i u njemu naslikaju te slike. To su najgora stvorenja kod Allāha na Qijāmetskom danu." Ovi su objedinili dvije zablude: zabludu sa grobovima i zabludu sa kipovima.

El-Buhāri i Muslim od nje prenose da je rekla:

"Kada je Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, došao melek smrti, prekrpio je lice svojim crnoporubljenim ogrtačem. Kada ga je sklonio sa svoga lica, rekao je: 'Neka je Allāhovo prokletstvo na Židove i kršćane. Oni su na mezarima svojih vjerovjesnika napravili hramove.'"

On je upozorio na ono što su ovi uradili. Da nije toga, i njegov mezar bio bi uzdignut i istaknut. To nije urađeno iz bojazni da ga neko ne pretvori u džamiju. Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhāri i Muslim).

Muslim bilježi od Džunduba ibn 'Abdullāha da je rekao:

"Čuo sam Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, prije njegove smrti na pet dana kako kaže: 'Ja uistinu priznajem Allāhu da među vama nisam uzeo sebi nikog za prisnog prijatelja, jer, uistinu, mene je Allāh uzeo Sebi za prisnog prijatelja, kao što je i Ibrahima uzeo Sebi za prisnog prijatelja. Kada bih sebi uzimao nekog za prisnog prijatelja od svoga ummeta, uzeo bih Ebū Bekra. Znajte da su oni koji su bili prije vas na kaburovima svojih vjerovjesnika i dobrih ljudi pravili hramove. Vi nemojte na mezarlucima praviti džamije. Ja vam, uistinu, to zabranjujem.'"

On je to zabranio pred kraj svoga života. Osim toga, on je prokleo, što se može razumjeti iz konteksta, onoga ko to uradi. U to se ubraja i klanjanje kod kabura, pa makar na njemu i ne bila sagrađena džamija. To je značenje njenih (Ummu Seleminih) riječi: *"Bojao se da na njegovom mezaru ne naprave džamiju."*

Svako mjesto na kom se s nijetom obavlja namāz pretvoreno je u mesdžid (mjesto na kom se sedžda čini). Štaviše, svako mjesto na kom se klanja zove se mesdžid, kao što je Allāhov Poslanik *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Zemlja mi je učinjena mesdžidom (mjestom na kom se može klanjati) i čistom (pa se njome može tejemmum uzeti)."

Ahmed prenosi dobrim senedom od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, a on direktno od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"Najgori su ljudi, uistinu, oni koje Qijametski dan zatekne u životu i oni koji na kaburima grade hramove." Zabilježio da je Ibn Ebī Hātim i Ibn Hibbān u svom *"Sahīhu"*.

(21) O TOME DA PRETJERIVANJE U POGLEDU MEZARA DOBRIH LJUDI PRETVARA ISTE U KIPOVE KOJI SE OBOŽAVAJU MIMO ALLĀHA

Prenosi Mālik u *"El-Muwetta"* da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Allāhu, ne daj da moj mezar postane idol koji će se obožavati. Povećala se Allāhova srdžba prema narodu koji je mezare svojih vjerovjesnika pretvorio u mesdžide."*

Ibn Džerir svojim senedom prenosi od Sufjāna, on od Mensūra, a on od Mudžāhida da je u pogledu riječi Uzvišenog: **"Šta kažete o Lātu i 'Uzza'u"** rekao:

"On je njima mljeo brašno, pa je umro i oni su se okupljali i boravili kod njegova mezara."

Isto je rekao i Ebul-Dževza' prenoseći od Ibn 'Abbāsa:

"On je hodočasticima mljeo brašno."

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je prokleo žene koje (često) posjećuju mezarluke i one ljude koji ih pretovaraju u mesdžide i u njima pale svetiljke." Zabilježili su ga autori "Sunena".

(22) O VJEROVJESNIKOVOJ, sallallāhu 'alejhi we sellem, ZAŠTITI TEWHIDA I NJEGOVOM ZATVARANJU SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU

I riječi su Allāha Uzvišenog:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ

رَأُوفٌ رَّحِيمٌ

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv."⁴⁷

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte svoje kuće pretvarati u mezarluke i nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja. Donosite na mene salawāt, jer vaš salawāt dolazi do mene ma gdje vi bili." Bilježi ga Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

Od 'Alije ibn Hasana se prenosi da je on vidio čovjeka koji je dolazio na mezar Vjerovjesnikov, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i kroz rupu na zidu ulazio unutra i učio dovu, pa mu je on to zabranio i rekao:

"Ispričat ću vam hadis koji sam čuo od mog babe, on od moga djeda, a on od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, koji je rekao: 'Nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja i nemojte svoje kuće u mezarluke pretvarati. Donosite na mene salawāt, jer mi vaš selām dolazi bez obzira gdje vi bili.' " Zabilježio ga je u 'El-Muhtari'.

(23) O TOME ŠTA SE PRENOSI U VEZI S TIM DA ĆE NEKI IZ OVOG UMMETA OBOŽAVATI KIPOVE

I riječi su Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْحِجَّتِ وَالطَّغُوتِ

"Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u džibta i tągūta vjeruju...?"⁴⁸

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ

وَالْحَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّغُوتِ

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem koji su gori od takvih i koje će Allāh još teže kazniti? Oni koje je Allāh prokleo i na koje se rasrdio i u majmune i svinje pretvorio, obožavaoće tągūta...'"⁴⁹

قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا

"A onda oni do čijih se riječi najviše držalo rekoše: 'Sigurno ćemo nad njima sagraditi mesdžid'."⁵⁰

Od Ebū Se'ida el-Hudrija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

⁴⁷ sūra et-Tewbe, 128. ājet

⁴⁸ sūra en-Nisā', 51. ājet

⁴⁹ sūra el-Mā'ide, 60. ājet

⁵⁰ sūra el-Kehf, 21. ājet

"Vi ćete, uistinu, slijediti puteve onih koji su bili prije vas, ličeći na njih kao što je slična perka na strijeli drugoj perci, tako da kad bi oni ušli u gušterovu rupu, i vi biste u nju ušli." Upitali su (prisutni): "Allāhov Poslaniče, (jesu li to) Židovi i kršćani?" "A ko bi drugi?" odgovorio je. Zabilježili su ga el-Buhāri i Muslim.

Muslim prenosi od Thewbāna, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāh mi je, uistinu, dao da obuhvatim Zemlju, pa sam vidio njene istoke i zapade. Vlast moga ummeta, uistinu će dosjeći onoliko koliko sam od nje obuhvatio. Data su mi dva trezora: crveni i bijeli. I molio sam, uistinu, svoga Gospodara da moj ummet ne uništi sveopćom sušom i da njima ne ovlada neprijatelj, mimo njih samih, pa da ovlada svim što oni posjeduju. Moj je Gospodar, uistinu rekao: 'Muhammede, ja kad odredim odredbu, to se zaista ne može spriječiti. Ja sam uistinu dao tvom ummetu da ih neću uništiti sveopćom sušom i da neću dati da njima ovlada neprijatelj, mimo njih samih, da ovlada svim što oni posjeduju, pa makar se protiv njih sakupili iz svih njenih dijelova' (ili je rekao: ...ko se nalazi među njenim djelovima...), sve dok ne budu uništavali jedni druge i zarobljavali jedni druge.'" Zabilježio ga je i Berkānī u svom "Sahihu".

U njemu još stoji:

"Uistinu se za svoje sljedbenike plašim vođa koji će voditi u zabludu. Pa kada počne borba protiv njih (muslimana) neće prestati do Qijametskog dana. Neće nastupiti Qijametski dan dok se plemena iz moga ummeta ne priključe mušricima i dok mnogobrojne skupine moga ummeta ne budu obožavale kipove. U mom ummetu će biti trideset lažova. Svaki će tvrditi da je vjerovjesnik, a ja sam pečat vjerovjesnicima i nema vjerovjesnika poslije mene. Jedan će broj mojih sljedbenika, uistinu ostati na istini, pobjednički. Neće im nauditi onaj ko ih je izdao i s njima se razišao sve dok ne dođe odredba Allāha Slavljeno i Uzvišenog."

(24) O SIHRU

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ

"...iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onom svijetu imati."

51

يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّغُوتِ

"... vjeruju u džibta i tągūta." 52

'Umer je rekao:

"Džibt znači sihr, a tągūt znači šejtān."

⁵¹ sūra el-Beqare, 102. ājet

⁵² sūra en-Nisā', 51. ājet

Džābir je rekao:

''Taguti su vračari kojima su šejtāni dolazili. U svakom je plemenu bio po jedan.''

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

''Udaljite se od sedam upropaštavajućih grijeha.'' ''Koji su to, Allāhov Poslaniče?'' upitali su. *''Širk Allāhu, sihr, ubistvo nevine osobe, što je Allāh zabranio osim po pravdi, uzimanje kamate, jedenje imetka siročeta, bježanje sa bojnog polja i lažno optuživanje za nemoral nevinih i čednih vjernica.''*

Od Džunduba se prenosi kao merfū' hadīth:

''Kazna određena za sihirbaza jeste njegovo ubijanje sabljom.'' Zabilježio ga je et-Tirmidhi i rekao: *''Ispravno je da je ovaj hadīth mewkūf''*.

U Buhārījinom *''Sahīhu''* se od Bedžalea ibn Abedea prenosi da je rekao:

''Umer ibnul-Hattab je napisao (svojim namjesnicima): 'Ubijte svakog sihirbaza i sihirbaskinju', pa smo pogubili troje sihirbaza.''

U vjerodostojnom predanju od Hafse, *Allāh bio zadovoljan njome*, se prenosi da je ona naredila da se ubije njena sluškinja koja joj je napravila vradžbine, i bila je ubijena. Isto tako postoji vjerodostojno predanje od Džunduba. Ahmed je rekao: *''Prenosi se od trojice Vjerovjesnikovih, sallallāhu 'alejhi we sellem, ashābā.''*

(25) NEKE VRSTE SIHRA

Ahmed je rekao:

''Pripovijedao nam je Muhammed ibn Dža'fer, njemu 'Awf ibn Hajjān ibnul-'Alā', njemu Qatn ibn Qabiseh, od svoga oca da je on čuo Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Zaista su 'ijāfeh (gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše), tarq (crta koja se nacrtala na zemlji) i tijereh (vjerovanje u loš predznak) od džibta (glasa šejtānovog)'.''

'Awf je rekao:

''Ijāfeh je gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše. Tarq je crta koja se nacrtala na zemlji. Džibt je, kako kaže Hasan, šejtānov glas.'' Njegov sened je dobar.

Kod Ebū Dāwūda, en-Nesā'ija i Ibn Hibbāna u njegovom *''Sahīhu''* se nalazi ovaj hadīth sa senedom.

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

''Ko uči nauku o zvijezdama naučio je odjeljak o sihru, i što više toga uči više će odjeljaka znati.'' Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i njegov sened je *sahīh*.

En-Nesā'ī prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko napravi čvor, zatim u njega puhne, on je učinio sihr, a ko učini sihr počinio je širk, a ko nešto objesi (na sebe) bude mu prepušten."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Hoćete li da vas obavijestim šta je to el-adhu? To je prenošenje tuđeg govora. To je el-kale (koja puno priča i zavađa) svijet." Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ima rječitog govora koji je sihr (opčaravajući)."

(26) O PROROCIMA I NJIMA SLIČNIM

Muslim je zabilježio u svom *'Sahīhu'*, prenoseći od neke od Vjerovjesnikovih, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, žena da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko dođe vračaru pa ga pita o nečem, a zatim mu povjeruje ono što on kaže – neće mu namāz biti primljen četrdeset dana."

Od Ebū Hurejre se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko ode vračaru (proricatelju budućnosti) i povjeruje mu u ono što on kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

Bilježe četvorica i Hākim koji kaže: *"Po uvjetima el-Buhārija i Muslima se prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime:*

'Ko dođe vračaru ili proroku i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem.'"

Ebū Ja'lā isto bilježi od Ibn Mes'ūda sa dobrim senedom, ali kao mewkūf.

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, kao merfū' hadīth se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nije od nas ko čita sudbinu ili mu se čita sudbina, ko gata ili mu se gata, pravi sihr ili se za njega pravi. Onaj ko dođe vračaru i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem." Zabilježio ga je Bezzar sa dobrim senedom. Zabilježio ga je i Taberānī u "El-Ewsatu" sa dobrim senedom od Ibn 'Abbāsa, s tim što u njemu nema: *"ako dođe..."* (do kraja hadītha)

El-Begawī je rekao:

"Vrač gatar (arraḥ) jeste osoba koja tvrdi da poznaje tajne na osnovu premisa kojima dokazuje gdje se nalazi ukradeno, gdje je izgubljeno i tome slično. Neki su rekli da je on isto što i kāhin (prorok). Kāhin je onaj koji obavještava šta će se desiti u budućnosti. Neki su rekli da je on onaj što obavještava šta je u duši."

Ebul-'Abbās ibn Tejmije je rekao:

"Arraf je ime za kāhina, munedždžima, remmala i njima slične koji govore da poznaju stvari na ovaj način."

Ibn 'Abbās je za ljude koji pišu *"'eba džadin"* (nauku o slovima) i gledaju u zvijezde rekao:

"Mislim da onaj ko tako uradi nema šta kod Allāha da traži."

(27) O NUŠREU (VRAČANJU) U SVRHU LIJEČENJA

Od Džābira se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o vraćanju (*nušreu*) u svrhu liječenja pa je rekao:

"To je šejtanski posao." Zabilježio ga je Ahmed sa dobrim senedom i Ebū Dāwūd i rekao:

"Ahmed je upitan o tome pa je rekao: 'Ibn Mesud je sve to mrzio'."

U Buhārījevom *"Sahihu"* se od Qatade prenosi da je pitao Ibn el-Musejjeba:

"Da li je čovjeku koji je pod sihrom ili ne može imati intimni odnos sa svojom ženom dopušteno da se to njemu razdrešuje ili da se otklanja nušreom (vraćanjem u svrhu liječenja)?" "Ne smeta"; odgovorio je, "oni time žele uspostavljanje reda i mira. Ono što koristi to on, uistinu, nije zabranio."

Prenosi se od Hasana da je rekao:

"Ne otklanja sihri niko osim sihirbaza."

Ibnul-Qajjim je rekao:

"Nušre je otklanjanje sihra sa opsihrene osobe. Ima ih dvije vrste: 1) otklanjanje sihra sihrom istim kao i taj, i to je šejtanski posao i u tom su kontekstu Hasanove riječi. Kod te vrste onaj koji otklanja i onaj kome se otklanja približavaju se šejtānu onim što on voli, tako da on poništi i obesnaži ono što je već uradio opčaranom; 2) nušre odučavanjem rukje, traženjem utočišta (od Uzvišenog Allāha), lijekovima i dopuštenim dovama. Ovo je dopušteno."

(28) O TETAJJURU (OPTIMIZMU I PESIMIZMU NA OSNOVU PTICA I OSTALOG)

I riječi su Uzvišenog:

أَلَا إِنَّمَا طَبَّرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Ali ne! Njihova nevolja je od Allāha bila, samo što većina njih nije znala." ⁵³

I Njegove su riječi:

قَالُوا طَبَّرَكُمْ مَعَكُمْ

"Rekoše: 'Uzrok vaše nesreće je s vama!'" ⁵⁴

⁵³ sūra el-E'rāf, 131. ājet

⁵⁴ sūra Jā-Sin, 19. ājet

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nema zaraze, nema lošeg preznaka, nema sove, nema (crova) u utrobi." Zabilježila su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Kod Muslima ima još dodatak:

"...nema zvijezda koje nagovještavaju kišu, niti zloduha."

El-Buhārī i Muslim su od Enesa zabilježili da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nema zaraze, nema lošeg predznaka, a volim el-fe'l (optimizam)." Upitali su: "Allāhov Poslaniče, a šta je to el-fe'l?" "Dobra i lijepa riječ", odgovorio je.

Ebū Dāwūd vjerodostojnim senedom od 'Urwe ibn 'Āmira prenosi da je rekao:

"Spomenuto je tijere kod Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, pa je rekao: 'Najbolje od toga je el-fe'l. To ne smije odvratiti muslimana. Kada neko od vas vidi nešto što ne voli, neka kaže: 'Allāhu, dobro ne donosi niko mimo Tebe, niti zlo odvrća iko osim Tebe i nema snage niti moći osim Tvoje.'"

Od Ibn Mes'ūda se, kao merfū' predanje, bilježi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Tijere je širk, tijere je širk. Nema nikog od nas a da nije (...) Međutim, Allāh to otklanja tewekkulom (oslanjanjem na Njega)."

Zabilježio ga je Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i ocijenio ga kao vjerodostojan, a zadnji njegov dio naveo kao Ibn Mes'ūdove riječi.

Ahmed prenosi od Ibn 'Amra:

"Onaj koga tijere odvrati od njegove potrebe počinio je širk." "A šta je iskup za to?", upitali su. "Da kažeš: 'Allāhu, svako dobro je od Tebe, sve ptice su Tvoje i nema boga osim Tebe'."

On (Ahmed) je zabilježio hadīth od Fadla ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*:

"Tijere je uistinu ono što te je navelo da nastaviš ili da se vratiš."

(29) O ASTROLOGIJI

El-Buhārī je u svome *"Sahīhu"* spomenuo da je Qatade rekao:

"Allāh je ove zvijezde stvorio radi troje: kao ukras nebu, da se njima gađaju šejtāni i da budu znakovi i putokazi pomoću kojih se određuje pravac. Onaj ko ih drugačije protumači pogriješio je, izgubio je svoj dio (nagrade) i umiješao se u ono o čemu nema znanja."

Qatade je smatrao pokuđenim naukovanje o položajima Mjeseca. U tom pogledu Ibn 'Ujejne nije dao bilo kakve olakšice. To prenosi Ibn Harb od njih dvojice. Ahmed i Ishāq su dali olakšicu u pogledu naukovanja o položajima Mjeseca.

Od Ebū Musā'a se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "*Troje neće ući u džennet: notorni pijanica, onaj koji kida rodbinske veze i onaj koji vjeruje u sihr.*" Zabilježili su ga Ahmed i Ibn Hibbān u svom "*Sahihu*".

(30) TRAŽENJE KIŠE NA OSNOVU POLOŽAJA MJESECA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تَكْذِبُونَ

"I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete?"⁵⁵

Od Ebū Mālīka Eš'arija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"*Četiri su stvari u mome ummetu iz predislamskog doba, koje oni neće napustiti: ponos zbog plemenitog porijekla, klevetanje, ogovaranje i omalovažavanje porijekla, te traženje kiše preko zvijezda i naricanje.*"

On je, također, rekao:

"*Ona koja nariče, ako se ne pokaje prije smrti, na Qijametskom danu bit će proživljena u odjeći od katrana i košulji od svraba.*" Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Zejda ibn Hālida, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, klanjao sabah-namāz na Hudejbiji poslije kiše koja je pala u toku noći. Kada je završio, okrenuo se klanjačima i rekao: "*Znate li šta je vaš Gospodar rekao?*" "*Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju*", odgovorili su. "*Rekao je: 'Među Mojim robovima osvanuo je vjernik i nevjernik. Onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša s Allāhovom dobrotom i milošću' – pa taj vjeruje u Mene i ne vjeruje u zvijezde, a onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša zbog te i te kišne zvijezde' – taj ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde.'*"

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Abbāsa hadīth u tom značenju. U njemu još stoji: "*Istinit je bio taj i taj položaj Mjeseca, pa je Allāh objavio ājet: 'I kunem se položajima zvijezda...'*, do Njegovih riječi: '*I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete.*'⁵⁶ "

(31) AKO NEKO UZME SUDRUGA PREMA KOME JE NJEGOVA LJUBAV JEDNAKA LJUBAVI PREMA ALLĀHU, TO JE VELIKI ŠIRK

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"*Ima ljudi koji mimo Allāha suparnike (Njemu) uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli.*"⁵⁷

⁵⁵ sūra el-Wāqī'a, 82. ājet

⁵⁶ sūra el-Wāqī'a, 75.-82. ājet

⁵⁷ sūra el-Beqare, 165. ājet

I Njegove su riječi:

قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَبِصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"Reci: 'Ako su vam očevi vaši i sinovi vaši, i braća vaša i žene vaše, i rod vaš i imeci vaši koje ste stekli, i trgovina za koju se plašite slabe prođe i stanovi kojima ste zadovoljni – draži od Allāha i Poslanika Njegovog i džihāda na putu Njegovom; onda sačekajte dok Allāh ne donese naredbu Svoju', a Allāh ne upućuje narod griješnikā." ⁵⁸

Od Enesa se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Neće niko od vas biti potpuni vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova djeteta, roditelja i svih ljudi." Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

El-Buhārī i Muslim od njega također prenose da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko bude posjedovao tri svojstva njima će osjetiti slast *īmāna*: da mu Allāh i Njegov Poslanik budu draži od svega drugog osim njih dvojice, da voli čovjeka samo u ime Allāha i da mrzi da se vrati u nevjerstvo nakon što ga je Allāh iz njega izbavio, kao što mrzi da bude bačen u vatru."

U drugom predanju stoji:

"Neće niko od vas osjetiti slast imana dok..."

Od Ibn 'Abbasa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

"Ko voli u ime Allāha, mrzi u ime Allāha, uzima za zaštitnika i prijatelja u ime Allāha, neprijateljuje u ime Allāha – time se uistinu zaslužuje Allāhova zaštita. Čovjek uistinu, neće osjetiti slast *īmāna*, pa makar on puno klanjao i postio, sve dok ne bude takav. Svijet se većinom bratimi i zbližava oko dunjalučkih interesa, a to mu ništa ne koristi." Zabilježio ga je Ibn Džerir.

Ibn 'Abbās je u pogledu riječi Uzvišenog: "...i kad će veze koje su ih vezale prekinute biti..." ⁵⁹ rekao: "Znači: Ljubav'."

(32) UVJERENJE SLABI I JAČA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ، فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِنِّي إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

"To vas je samo šejtān plašio pristicama svojim. Ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!" ⁶⁰

⁵⁸ sūra et-Tewbe, 24. ājet

⁵⁹ sūra el-Beqare, 166. ājet

I Njegove su riječi:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَتَخَشَّ
إِلَّا اللَّهَ

"Allāhove džamije održavaju i u njima klanjaju oni koji u Allāha i u onaj svijet vjeruju, i koji namāz obavljaju i zekāt daju, i koji se nikoga osim Allāha ne boje." ⁶¹

I Njegove su riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allāha', a kada neki Allāha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allāhova kazna." ⁶²

Od Ebū Se'ida, Allāh bio zadovoljan njime, se kao merfū' hadīth prenosi:

"Vid slabosti uvjerenja je, uistinu, da udovoljavaš ljudima izazivajući Allāhovu srdžbu, da im se zahvaljuješ na Allāhovoj opskrbi i da ih koriš zbog onog što ti Allāh nije dao. Allāhovu opskrbu, zaista, ne dovlaci žudnja upornog niti je odvraća mržnja onoga koji to ne želi."

Od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko traži Allāhovo zadovoljstvo u srdžbi ljudi, Allāh će njime biti zadovoljan i daće da i ljudi njim budu zadovoljni. A ko traži zadovoljstvo ljudi u Allāhovoj srdžbi, Allāh će se na njega rasrditi i daće da se i ljudi na njega srde." Zabilježio ga je Ibn Hibbān u svom "Sahīhu".

(33) TEWEKKUL (OSLANJANJE NA ALLĀHA) JESTE JEDAN OD UVJETA ĪMĀNA (VJEROVANJA)

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"A u Allāha se pouzdajte, ako ste vjernici!" ⁶³

I Njegove su riječi:

⁶⁰ sūra Ālu 'Imrān, 175. ājet

⁶¹ sūra et-Tewbe, 18. ājet

⁶² sūra el-'Ankebūt, 10. ājet

⁶³ sūra el-Mā'ide, 23. ājet

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kada se Allāh spomene..."⁶⁴

I Njegove su riječi:

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

"O Vjerovjesniče, Allāh je dovoljan tebi i vjericima koji te slijede."⁶⁵

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"Onome koji se u Allāha uzda – On mu je dosta :"⁶⁶

Od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:
 "(Riječi) 'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar' je izrekao Ibrāhīm, sallallāhu 'alejhi we sellem, kada je bačen u vatru i Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, kada su mu rekli: 'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, trebate ih se pričuvati!' – to im je samo učvrstilo vjerovanje pa su rekli: 'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar.'"⁶⁷ Zabilježio ga je el-Buhārī i en-Nesā'ī.

(34) PRIJETNJA ONOME KO SE NE BOJI ALLĀHOVE ZAMKE

Riječi Allāha Uzvišenog:

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

"Zar oni mogu biti sigurni od Allāhove zamke? Allāhove zamke se ne boji samo narod kome propast predstoji."⁶⁸

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

"Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli."⁶⁹

⁶⁴ sūra el-Enfāl, 2. ājet

⁶⁵ sūra el-Enfāl, 64. ājet

⁶⁶ sūra et-Talāq, 3. ājet

⁶⁷ sūra Ālu 'Imran, 173. ājet

⁶⁸ sūra el-E'rāf, 99. ājet

⁶⁹ sūra el-Hidžr, 56. ājet

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o velikim grijesima, pa je rekao:

"Širk Allāhu, gubljenje nade da će Allāh dati ono što želi i nestrachovanje od Allāhove zamke."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Najveći grijeh je širk Allāhu, nestrachovanje od Allāhove zamke, beznađe u pogledu Allāhove milosti i gubljenje nade da će Allāh dati ono što se želi." Zabilježio ga je 'AbdurRezāq.

(35) SASTAVNI DIO VJEROVANJA U ALLĀHA JE STRPLJENJE NA ALLĀHOVIM ODREDBAMA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ

"On će srce onog koji u Allāha vjeruje uputiti." ⁷⁰

'Alqame je rekao: *"To je čovjek kojeg je zadesila nedaća i on zna da je ona od Allāha, pa bude zadovoljan i pokori se."*

U Muslimovom *"Sahihu"* se od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Dvije stvari postoje među svijetom i oni ih smatraju kufrom: ruganje zbog porijekla i naricanje za umrlim."

El-Buhārī i Muslim od Ibn Mes'ūda, kao merfū' hadīth bilježe:

"Nije od nas onaj ko se udara po licu i moli dovom džāhilijetskog doba."

Od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh hoće Svome robu dobro – ubrza mu kaznu na dunjaluku, a kada hoće Svome robu zlo – On ga ostavi sa njegovim grijesima tako da sa njima dođe na Qijametski dan."

Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao:

"Veličina je nagrade, uistinu, srazmjerna veličini iskušenja. Uistinu, kada Allāh zavoli neki narod, stavi ga na kušnju, pa ko bude zadovoljan zaslužit će zadovoljstvo, a ko se rasrdi njemu pripada srdžba." Et-Tirmidhī je rekao da je ovaj hadīth hasen.

(36) O RIJĀ'U (PRETVARANJU)

I riječima Uzvišenog:

⁷⁰ sūra et-Tegābun, 11. ājet

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُهُ وَاحِدٌ ۚ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ
عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko se nada susretu sa svojim Gospodarom – neka čini dobra djela i neka u obožavanju Svoga Gospodara nikoga njemu ne čini ravnim!'" ⁷¹

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se kao merfū' hadīth prenosi:
"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Meni najmanje treba pridruživanje. Ko uradi djelo u kome Mi je nekog pridružio, Ja ostavljam njega i onog koga Mi je pridružio.'" Zabilježio ga je Muslim.

Od Ebū Se'ida se kao merfū' hadīth prenosi:
"Hoćete li da vas obavijestim čega se za vas plašim više od Mesīha Dedždžāla?" "Da, Allāhov Poslaniče", odgovorili su. "Tajnovitog pridruživanja (širka). Čovjek ustane pa klanja i uljepša namāz kada vidi da ga neko posmatra." Zabilježio ga je Ahmed.

(37) U ŠIRK SE UBRAJA I ČOVJEKOVA NAMJERA DA SVOJIM RADOM ZASLUŽI OVAJ SVIJET

I riječi su Uzvišenog:

مَن كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٣٧﴾ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْأَخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa uskratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve ono što su učinili." ⁷²

U "Sahihu" se prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neka upropašten bude obožavatelj zlatnika. Neka upropašten bude obožavatelj srebrenjaka. Neka upropašten bude obožavatelj crnoporubljenog ogrtača. Neka upropašten bude obožavatelj kadife. Ako mu se da, bude zadovoljan, a ako mu se ne da – razljuti se. Neka bude upropašten i unazađen. Kada ga ubode trn, ne može ga izvaditi kliještima. Blago robu koji je za uzdu poveo svoga konja na Allāhovom putu, raščupane glave (kose), prašnjavih nogu. Ako je na straži, istinski je na straži, a ako je u pozadini, istinski vrši svoju dužnost. Ako zatraži da uđe, ne biva mu dopušteno, a ako se zauzme, ne bude mu prihvaćeno."

⁷¹ sūra el-Kehf, 110. ājet

⁷² sūra Hūd, 15. i 16. ājet

**(38) KO POSLUŠA UČENE I VOĐE U ZABRANJIVANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH
DOPUSTIO I U DOPUŠTANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH ZABRANIO
– UZEO IH JE ZA SVOJE BOGOVE MIMO ALLĀHA**

Ibn 'Abbās je rekao:

"Samo što nije na vas kamenje počelo padati s neba. Ja vam kažem: 'Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem', a vi govorite: 'Rekao je Ebū Bekr i 'Umer'!'"

Imām Ahmed je rekao:

"Čudim se onima koji su spoznali sened i njegovu vjerodostojnost, a uzimaju mišljenje Suffāna, dok Uzvišeni Allāh kaže: 'Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovom, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.'⁷³ Znaš li na šta se misli pod iskušenjem? Misli se na širk. Kada čovjek ne prihvati neke njegove riječi, možda u njegovo srce uđe nešto zablude pa zbog toga bude upropašten."

Od 'Adijja ibn Hātima se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako uči ājet: **"Uzeli su svoje monahe i svećenike za bogove mimo Allāha..."**,⁷⁴ pa mu je rekao: *"Mi ih, zaista, nismo obožavali..."* Rekao je: *"Zar oni ne zabranjuju ono što je Allāh dopustio pa i vi to ne radite, i dopuštaju ono što je Allāh zabranio pa i vi to radite?"* "Da", rekao je (Adijj). *"E to vam je obožavanje njih."* Zabilježio ga je Ahmed i et-Tirmidhī i ocijenio ga kao dobar.

**(39) POTPUNO VJEROVANJE NEĆE POSTIĆI NIKO SVE DOK NJEGOVE STRASTI I
ŽELJE NE BUDU U SKLADU S ONIM S ČIME JE DOŠAO ALLĀHOV POSLANIK,
sallallāhu 'alejhi we sellem**

Riječi Allāha Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ
يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred tāgūtom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega? A šejtān želi da ih u veliku zabludu navede."⁷⁵

I Njegove su riječi:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

"Kad im se kaže: 'Ne činite nered na Zemlji, odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!' "⁷⁶

⁷³ sūra en-Nūr, 63. ājet

⁷⁴ sūra et-Tewbe, 31. ājet

⁷⁵ sūra en-Nisā', 60. ājet

⁷⁶ sūra el- Beqare, 11. ājet

I Njegove su riječi:

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen."⁷⁷

I Njegove su riječi:

أَفْحَكَمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Zar oni da traže da im se kao u džāhilijsko doba sudi?"⁷⁸

Od 'Abdullāha ibn 'Amra, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Niko od vas neće vjerovati (potpunim imanom) dok mu njegove strasti i želje ne budu u skladu s onim što sam donio." Newewī je rekao: *"Ovo je vjerodostojan hadīth. Zabilježili smog a u knjizi 'El-Hudždže' sa sahih senedom."*

Ša'bī je rekao:

"Između jednog munāfiq i Židova je izbila svađa. Židov je rekao: 'Neka nam presudi Muhammed, jer je on poznat da ne uzima mito.' Na to je licemjer rekao: 'Neka nam presude Židovi', znajući da oni uzimaju mito. Na kraju su se složili da odu kod vrača u pleme Džuhejna i pred njim se parniče. Povodom toga je objavljeno: 'Zar ne vidiš one koji tvrde...'⁷⁹

Rečeno je:

"Objavljeno je u povodu dvojice koji su se posvađali. Jedan od njih je rekao: 'Podignimo našu parnicu kod Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem' Drugi je rekao: 'Kod Ka'ba ibn Ešrefa.' Potom su svoju parnicu podigli kod 'Umera i jedan od njih mu je ispričao slučaj. On je onome koji nije bio zadovoljan Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Je li tako bilo?' 'Da', odgovorio je. Tada ga je 'Umer udario sabljom i ubio ga."

(40) O ONOME KO ZANIJEČE NEŠTO OD IMENA I SVOJSTAVA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ

"...jer oni u Milostivog ne vjeruju."⁸⁰

U Buhārījinom *'Sahihu'* stoji da je 'Alī rekao:

"Pričajte ljudima ono što znaju. Zar želite da se Allāh i Njegov Poslanik utjeruju u laž?"

⁷⁷ sūra el-E'rāf, 56. ājet

⁷⁸ sūra El-Mā'ide, 50 ājet

⁷⁹ sūra en-Nisā', 60. ājet

⁸⁰ sūra er-Ra'd, 30. ājet

'AbdurRezāq prenosi od Ma'mera, on od Ibn Tāwūsa, on od svoga oca, a on od Ibn 'Abbāsa da je on vidio čovjeka kako se uzrujao pošto je čuo hadīth Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, o svojstvima, negirajući to. Potom je rekao:

"Šta se ovi boje? Prihvataju Njegove jasne ājete, a propadnu kod njegovih nejasnih (ājeta)."

Kad je pleme Qurejš čulo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako spominje *"Milostivog"*, to su zanijekali pa je Allāh povodom njih objavio: **"...jer oni u Milostivog ne vjeruju."**

(41) SPOZNAJA BLAGODATI I NJENO NIJEKANJE

Riječi su Uzvišenog Allāha:

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ

"Oni priznaju da je blagodat od Allāha, pa je poslije poriču. Većina njih su nevjernici." ⁸¹

Mudžāhid je rekao da je to kad čovjek kaže:

"To je moja imovina. Naslijedio sam to od moga oca."

'Awn ibn 'Abdullāh je rekao da su govorili:

"Da nije tog i tog – ne bi bilo tako i tako."

Ibn Qutejbe je rekao da su govorili:

"To je zauzimanjem naših bogova."

Ebul-'Abbās je, nakon hadītha Zejda ibn Hālidu u kom stoji: **"Uzvišeni je Allāh, uistinu rekao: 'Osvanuo je među Mojim robovima onaj ko u Mene vjeruje i Mene nijeće...'"** (hadīth) rekao:

"Ovog ima puno u Qur'ānu i sunnetu. Uzvišeni kritikuje onoga ko Njegovo davanje blagodati pripisuje drugome i čini Mu širk."

Neki iz prvih generacija rekli su da je to kao što su oni govorili: *"Vjetar je bio dobar, a pomorac vješt"*, i tome slično što se često čuje sa jezika.

(42) ZAKLINJANJE NEKIM MIMO ALLĀHA JE ŠIRK

Riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Zato ne činite svjesno Allāhu sudruge." ⁸²

⁸¹ sūra en-Nahl, 83. ājet

⁸² sūra el-Beqare, 22. ājet

Ibn 'Abbās je o ovom ājetu rekao:

"El-Endād (sudruzi) predstavlja širk koji je tajnovitiji od hoda mrava na crnom kamenu u tamnoj noći. To je da kažeš: 'Tako mi Allāha i tvoga života', ili 'Tako mi Allāha i moga života', ili da kažeš: 'Da nije njegovog psa, došli bi nam kradljivci', ili: 'Da nema patki u kući došli bi nam kradljivci.' Isto je kada čovjek kaže svome drugu: 'Što je htio Allāh i ti', ili 'Da nije bilo Allāha i toga i toga'. Nemoj (u ovakvim konstrukcijama) spominjati tog i tog, jer u svemu tome ima širka." Zabilježio ga je Ibn Ebī Hātim.

Od 'Umer ibn el-Hattāba, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko se zakune nekim drugim mimo Allāha – počinio je kufr ili širk." Zabilježio ga je et-Tirmidhī i ocijenio ga kao hasen. Hākim ga je ocijenio *sahīhom*.

Ibn Mes'ūd je rekao:

"Da se lažno zakunem Allāhovim imenom draže mi je nego da se zakunem nekim mimo Njega govoreći istinu."

Od Hudhejfe, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte govoriti: 'Što je htio Allāh i htio taj i taj', nego recite: 'Što je htio Allāh, a zatim što je htio taj i taj'." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd sa vjerodostojnim senedom.

Od Ibrāhīma en-Neha'ija se prenosi da on nije volio da se kaže: *'Tražim zaštitu od Allāha i od tebe'*, a da je dopušteno kazati: *'Tražim zaštitu od Allāha, a zatim od tebe.'* I govorete: *'Da nije Allāha, a zatim tog i tog'*, a nemojte govoriti: *'Da nije Allāha i tog i tog'."*

(43) O TOME DA NEKI NE PRIHVATAJU I KADA IM SE ZAKUNEŠ ALLĀHOM

Od Ibn 'Umera, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte se zaklinjati svojim roditeljima. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka mu vjeruje. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka bude zadovoljan. Onaj ko nije zadovoljan – ne postupa po Allāhovim propisima." Zabilježio ga je Ibn Mādže sa dobrim senedom.

(44) RIJEČI: "ŠTO JE HTIO ALLĀH I TI"

Od Kutejle se prenosi da je neki Židov došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao: *"Vi, uistinu, činite širk. Vi kažete: 'Što je htio Allāh i ti' i govorite: 'Tako mi Ka'be' "*, pa im je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naredio da kada hoće da se zakunu, kažu: *'Tako mi Gospodara Kabe'*, i da kažu: *'Što je htio Allāh, a zatim ti'."* Zabilježio ga je Nesā'ī i ocijenio *sahīhom*.

On, također, prenosi od Ibn 'Abbāsa da je neki čovjek rekao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: *"Što je htio Allāh i ti"*, pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Jesi li me Allāhu učinio suparnikom? (Nemoj tako govoriti) nego reci: 'Ono što je Allāh htio, On Jedini'."*

Ibn Mādže prenosi od Tufejla, 'Ā'išinog brata po majci, da je ona kazala (kako je ovaj pričao):

"Usnio sam kako sam došao do grupe Židova i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Uzejr Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi, isto tako, pravi ste narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Potom sam prošao pored skupine kršćana i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Mesih Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi ste isto tako, pravi narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Kada sam osvanuo, ispričao sam to mnogima, a potom došao Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, i obavijestio ga. Upitao je: 'Jesi li o ovome nekoga obavijestio?' 'Da', odgovorio sam.' Potom je on zahvalio Allāhu i pohvalio Ga, a zatim rekao: 'Tufejl je, uistinu, usnio san i ispričao ga mnogim od vas. Vi ste izgovarali riječi, a to i to me sprečavalo da vam ih zabranim. Prema tome, nemojte govoriti: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed', nego recite: 'Šta je htio Allāh, sām'.'"

(45) ONAJ KO PSUJE VRIJEME ON VRIJEĀA ALLĀHA

Uzvišeni Allāh kaže:

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ

"I govore: 'Postoji samo život naš zemaljski; živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi.'" ⁸³

U "Sahihu" se prenosi od Ebū Hurejre da je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Čovjek Me vrijeđa. On psuje vrijeme, a Ja sam vrijeme. Ja sam Taj Koji daje da se mijenja dan i noć.'"

U drugom predanju stoji:

"Nemojte psovati vrijeme, jer je Allāh, uistinu, vrijeme."

(46) NAZIVANJE NEKOGA VRHOVNIM SUCEM I TOME SLIČNO

U "Sahihu" se od Ebū Hurejrea bilježi da je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Najniže i najpodlije ime kod Allāha ima čovjek koji se zove vladar nad vladarima. Nema vladara osim Allāha."

Sufjān je rekao:

"Isto je i da se kaže: car careva (šah nad šahovima)."

U jednom drugom predanju stoji:

"Čovjek koji će biti najružniji i na koga će Allāh najviše biti ljut na Qijametskom danu..."

⁸³ sūra el-Džāthije, 24. ājet

(47) POŠTOVANJE IMENA ALLĀHA UZVIŠENOG I PROMJENA IMENA ZBOG TOGA

Od Ebū Šurejha se prenosi da je on nosio dodatak imenu Ebul-Hakem (Otac suca), pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"*Allāh je, uistinu, sudija i Njemu pripada sud.*" Na to mu je on odgovorio: "*Kada se moji saplemenici u nečemu spore, dođu meni i ja im presudim tako da obje strane budu zadovoljne.*" "*To je izvanredno! Šta imaš od djece?*", upitao je Allāhovo Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. "*Imam Šurejha, Muslima i 'Abdullāha'*", rekao sam. "*Koji je najstariji?*", upitao je. "*Šurejh*", rekao sam. "*Ti si onda Ebū Šurejh*", rekao je." Zabilježili su ga Ebū Dāwūd i drugi.

(48) KO SE ŠALI I ISMIJAVA SA NEČIM U ČEMU SE SPOMINJE ALLĀHOVO IME, ILI SA QUR'ANOM, ILI SA POSLANIKOM, *sallallāhu 'alejhi we sellem* – ON JE NEVJERNIK

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ

تَسْتَهْزِءُونَ

"A ako ih zapitaš, oni će, sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?' " ⁸⁴

Prenosi se od Ibn 'Umera, Muhammeda ibn Ka'ba, Zejda ibn Eslema i Qatade, a njihovo pripovijedanje se nadovezuje jedno na drugo, da je neki čovjek u vrijeme pohoda na Tebūk rekao:

"*Nismo vidjeli slične ovim našim učačima, punijih stomaka, lažljivijih jezika i strašljivijih u borbi*", misleći na Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i njegove ashābe učače. Na to mu je 'Awf ibn Mālik rekao: "*Slagao si. Ti si, uistinu, munāfiq. O tome ću obavijestiti Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem*" Awf je otišao Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da bi ga obavijestio. Međutim, Qur'ān ga je u tome već bio pretekao. Taj čovjek je došao Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, koji se spremio za pokret i uzjahao svoju devu, i rekao mu: "*Allāhov Poslaniče! Mi smo samo razgovarali i zabavljali se onako kako razgovaraju putnici, skraćujući time put.*" Ibn 'Umer je rekao: "*Kao da ga sad gledam kako se drži za kolan deve Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, dok su njegove noge udarale o kamenje, i ponavlja: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se', a Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, na to mu odgovara, ne okrećući se prema njemu i ne dodajući bilo šta drugo: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?'*" "

(49) O ISTICANJU BLAGODATI ALLĀHA UZVIŠENOG I POKUĐENOSTI NJIHOVOG NEGIRANJA

O tome govore riječi Uzvišenog:

⁸⁴ sūra et-Tewbe, 65. ājet

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَّتَهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي

"Kad ga obaspemo milošću Našom, poslije nesreće koja ga zadesi, on govori: 'Ovo sam i zaslužio...'" ⁸⁵

Mudžāhid je to protumačio:

"Ovo je zbog moga rada i ja to zaslužujem..."

Ibn 'Abbās je rekao:

"Hoće da kaže da je to od njega."

I Njegove su riječi:

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوْلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرَ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ

"Ovo što imam stekao sam znanjem svojim; tako ja mislim." ⁸⁶

Rekao je Qatade:

"Znanjem koje ja posjedujem, njegovim postojanjem se postiže dobitak."

Drugi su rekli:

"Znanjem Allāhovim da sam ja toga dostojan."

Ovo značenje se podudara sa Mudžāhidovim tumačenjem:

"Stekao sam to prema ugledu."

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Bila su trojica Benu Israelćana: gubav, ćelav i slijep, pa ih je Alah htio iskušati. Poslao im je meleka. Prvo je došao šugavom i upitao ga: 'Šta bi najviše volio?' 'Da imam lijepu boju i lijepu kožu i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i prljavština i ružnoća su od njega otišle. Dobio je lijepu boju i lijepu kožu. Upitan je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Deve' (ili je rekao: 'goveda'. Posumnjao je Ishāq koje je od toga dvoga rekao, s tim što su gubavi i ćelavi rekli da jedan voli deve a drugi goveda). Data mu je deva u desetom mjesecu trudnoće. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

Potom je otišao kod ćelavog i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Lijepu kosu', odgovorio je, 'i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim.' Ovaj ga je potrao i to je od njega otišlo. Dobio je lijepu kosu. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Goveda', odgovorio je (ili je rekao: 'deve'). Data mu je steona krava. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

⁸⁵ sūra Fussilet, 50. ājet

⁸⁶ sūra el-Qasas, 78. ājet

Potom je otišao kod slijepoga i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Da mi Allāh vrati vid, pa da njime vidim ljude', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i Allāh mu je vratio njegov vid. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Sitna stoka', odgovorio je. Data mu je sjajna ovca. Ojanjila je dvoje jagnjadi i to dvoje se oplodilo.

Tako je ovaj imao dolinu deva, ovaj drugi dolinu goveda, a ovaj treći dolinu ovaca.

Potom je došao gubavcu u onakvom obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putu sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je dao lijepu boju i lijepu kožu i imetak, da mi daš jednu devu jahalicu kako bih mogao na njoj jahati na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Znaš, obaveze su mnogobrojne (pa ti ne mogu dati).' Ovaj mu je rekao: 'Kao da te poznajem. Zar nisi bio gubav pa te svijet smatrao prljavim i ružnim? Zar nisi bio siromah, pa ti je Allāh dao imetak?' Ovaj mu je odgovorio: 'Ja sam svoj imetak naslijedio od svojih predaka.' 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Potom je došao ćelavom u obliku kakav je on nekada bio, pa mu je rekao isto što i prethodnom, a ovaj mu je isto odgovorio što i prethodni. 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Zatim je došao slijepom u obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putovanju sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je vratio vid da mi daš jednu ovca kako bih se njome pomogao na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Bio sam slijep pa mi je Allāh vratio vid. Uzmi šta hoćeš, a ostavi šta hoćeš. Tako mi Allāha, danas ti neću ništa uskratiti što uzmeš u ime Allāha.'

'Zadrži svoj imetak. Vi ste, uistinu, samo stavljani na kušnju. Allāh je s tobom zadovoljan, a srdit je na tvoja dva druga.' " Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(50) ZABRANA SVAKOG IMENA KOJIM SE IZRAŽAVA ROBOVANJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَمَّا ءَاتَهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا ءَاتَهُمَا فَتَعَلَىٰ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"I kad im je On darovao zdrava potomka, poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što On daje..."⁸⁷

Rekao je Ibn Hazm:

"Složili su se da je zabranjeno svako ime koje u sebi nosi značenje obožavanja nekog mimo Allāha kao što je 'Abdul'Amr ('Amrov rob), AbdulKa'be (rob Ka'be) i tome slično. Izuzetak je AbdulMuttalib (Muttalibov rob)."

Ibn 'Abbās je o ovom ājetu rekao:

"Kada je Ādem sa njom imao odnos, ona je zanjela. Potom im je došao Iblīs i rekao: 'Ja sam onaj koji vas je izveo iz dženneta. Ili ćete mi biti pokorni ili ću mu dati da ima jelenje rogove. Izići će iz tvog stomaka tako što će ga poderati. Uradit ću to i to', zastrašivao ju je. 'Dajte mu ime 'AbdulHārith.' Njih dvoje su odbili da mu se pokore. Dijete se rodilo mrtvo. Ponovo je zanjela. Ponovo im je on došao i rekao isto kao i

⁸⁷ sūra el-E'rāf, 190. ājet

prethodni put. Oni su opet odbili da mu se pokore. Ponovo je rođeno mrtvo. Ponovo je zanjela i on im je ponovo došao i rekao im isto. Tada ih je ljubav prema djetetu nadoladala i dali su mu ime 'AbdulHārith. O tome govore riječi: **'Poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što im On daje...'** " Zabilježio ga je Ibn Ebi Hātim.

On od Qatade prenosi vjerodostojnim senedom da je rekao:
 "...sudruzi u pokornosti Njemu, a ne u obožavanju Njega."

On, također, sa vjerodostojnim senedom od Mudžāhida prenosi da je o Njegovim riječima: **"Kad bi nam Ti dao zdravog potomka..."** ⁸⁸ rekao:
 "'Strahovali su da neće biti ljudsko biće.'" Naveo je njegovo značenje od Hasana, Se'ida i drugih.

(51) UPUĆIVANJE DOVE ALLĀHU NJEGOVIM LIJEPIM IMENIMA I NAPUŠTANJE ONIH KOJI SE SUPROTSTAVLJAJU, NEZNALICA I NEVJERNIKA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

"Allāh ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena." ⁸⁹

Ibn Ebi Hātim prenosi od Ibn 'Abbāsa da: **"iskreću Njegova imena"**, znači: *"čine širk"*.
 Od njega se, također, prenosi:
 "'Izveli su ime 'Lāt' od riječi 'ilāh', a 'Uzza' od riječi 'azīz'."

Od A'meša se prenosi da je rekao:
 "'Miješaju sa njima ona koja nisu dio njih."

(52) NE KAŽE SE: "NEKA JE SELAM NA ALLĀHA"

U *"Sahihu"* se od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, prenosi da je rekao:
 "'Kada bismo klanjali namāz za Vjerovjesnikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, učili smo: 'Selām na Allāha od Njegovih robova, selam nek je s tim i tim', pa je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Nemojte govoriti: 'selām na Allāha', jer je, uistinu, Allāh (es)Selām.'"

(53) O RIJEČIMA: O ALLĀHU, OPROSTI MI AKO HOĆEŠ

U *"Sahihu"* se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Nemoj da neko od vas govori: 'Allāhu, oprost mi ako hoćeš', nego neka bude odlučan u molbi, jer za Allāha, uistinu, ne postoji neko ko će Ga prisiliti."

⁸⁸ sūra el-E'rāf, 189. ājet

⁸⁹ sūra el-E'rāf, 180. ājet

Muslim bilježi:

"Neka mu želja bude velika, jer, Allāhu, uistinu, nije teško bilo šta da mu dā."

(54) NEKA NIKO NE GOVORI: "MOJ ROB I ROBINJA"

U ''Sahihu'' se bilježi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Nemoj da neko od vas govori: 'et'im rabbeke' (nahrani svoga gospodara), 'weddi' rabbeke' (polij za abdest svome gospodaru). Umjesto toga neka kaže: 'sejjidī' (moj gospodin) i 'mewlāje' (gazda). Neka ne govori: 'abdī' (moj rob) i 'emetī' (moja robinja), nego neka kaže: 'fetāje' (moj sluga), 'fetātī' (moja služavka) i 'gulāmī' (moj sluga)."

(55) NE ODBIJA SE ONAJ KO ZAMOLI NEKOGA ALLĀHOVIM IMENOM

Od Ibn 'Umera se prenosi da je rekao:

"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: 'Ko spominjući Allāha zatraži zaštitu i utočište, pružite mu pomoć. Ko spominjući Allāha od vas nešto zatraži, dajte mu. Ko vas pozove odazovite mu se. Ko vam učini kakvo dobro, nagradite ga, a ako nemate čime nagraditi, učite za njega dovu sve dok ne vidite da ste ga dovoljno nagradili.'" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i Nesā'ī sa vjerodostojnim senedom.

(56) NE MOLI SE ALLĀHOVIM LICEM BILO ŠTA DRUGO OSIM DŽENNETA

Od Džābira, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ne moli se Allāhovim licem bilo šta drugo osim dženneta." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

(57) O GOVORU "DA SAM URADIO TAKO I TAKO BILO BI TAKO I TAKO"

Riječi su Uzvišenog:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا

"Govore: 'Da smo se za bilo šta pitali, ne bismo ovdje izginuli.'" ⁹⁰

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا صَدَقِينَ قُتِلُوا

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli.'" ⁹¹

U ''Sahihu'' se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Budi agilan u postizanju onoga što ti je od koristi, traži podršku od Allāha i nemoj nikada biti lijen u tome. A ako ti se nešto desi, nemoj govoriti: 'Da sam uradio tako i tako bilo bi tako

⁹⁰ sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

⁹¹ sūra Ālu 'Imrān, 168. ājet

i tako', nego reci: 'Allāh je odredio i ono što je htio uradio'. To je zbog toga što takav govor ('da sam uradio tako...') otvara šejtānski posao.'

(58) ZABRANA DA SE PSUJE VJETAR

Od Ubejja ibn Ka'ba, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Nemojte psovati vjetar. Kada vidite nešto što ne volite, vi recite: 'Allāhu , molimo Te za svako dobro od ovog vjetra, najbolje što on u sebi nosi, najbolje što mu je naređeno, a utječemo Ti se od zla ovog vjetra i zla koje je u njemu i zla koje mu je naređeno'." Et-Tirmidhī ga je ocijenio vjerodostojnim.

(59) O ALLĀHU LOŠE MISLE SAMO LICEMJERI I MUŠRICI. OD TOGA ĆE BITI SPAŠEN SAMO ONAJ KO SPOZNA ALLĀHA, NJEGOVA LIJEPA IMENA I SVOJSTVA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

يُظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ
كُلَّهُ لِلَّهِ

"Misle o Allāhu ono što nije istina, kao što džāhili misle, i govore: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allāh!'" ⁹²

I Njegove su riječi:

الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ

"...koji o Allāhu zlo misle, neka zlo njih snađe..." ⁹³

Ibnul-Qajjim je rekao o prvom ājetu:

"Ova sumnja je protumačena da On Uzvišeni neće pomoći Svoga Poslanika i da će njegova misija prestati. I protumačeno je da ono što im se desilo nije bilo po Allāhovom određenju i mudrosti. I protumačeno je nijekanjem mudrosti, nijekanjem određenja i nijekanjem da će se Poslanikova misija upotpuniti i da će to sve vjere nadvoladati. To sve spada u zlu misao koju su imali munāfici i mušrici, a o kojoj se govori u sūri el-Feth. Ovo se tretira zlom misli jer se misli nešto što ne dolikuje Njemu Uzvišenom i što ne dolikuje Njegovoj mudrosti i Njegovom istinitom obećanju. Prema tome, onaj ko misli da će On onome što je pogrešno dati trajnu pobjedu nad istinom, tako da istina nestane ili zaniječe da je ono što se desilo bilo Njegovom odredbom i određenjem, ili zaniječe da je Njegova odredba rezultat uzvišene mudrosti za koju zaslužuje da Mu se upućuje sva pohvala, ili pak posumnja da je rezultat neke apstraktne volje – to je sve misao onih koji ne vjeruju.

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

⁹² sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

⁹³ sūra el-Feth, 6. ājet

"Pa teško nevjernicima kad budu u vatri." ⁹⁴

Većina ljudi o Allāhu zlo misli u pogledu onoga što se odnosi na njih i onoga što se drugima dešava. Od toga nije sačuvan niko osim onaj ko je spoznao Allāha, Njegova lijepa imena i svojstva i spoznao šta iziskuje Njegova mudrost i pohvala. Pa neka pametni koji sebi želi dobro o ovom vodi računa. Neka se pokaje Allāhu i od Njega oprost traži za ono što o Allāhu zlo mislio. Kada bi istraživao, vidio bi kod njih inat u pogledu qadera (određenja) i kako govore: 'Trebalo je biti tako i tako.' Ima ih koji to malo čine, a ima i onih koji to čine puno. Preispitaj sebe, da li si ti od toga čist? Ukoliko se od toga spasiš, spašen si od nečega velikog, a ako ne – tebe, zaista, ne vidim kao spašenog.'

(60) O ONIMA KOJI NIJEČU QADER (ODREĐENJE)

Ibn 'Umer je rekao:

"Tako mi Onog u Čijoj je ruci Ibn 'Umerova duša, kada bi neko od vas imao zlata koliko je brdo Uhud i kad bi ga potrošio na Allāhovom putu, ne bi mu bilo primljeno kod Allāha dok ne bude vjerovao u qader (određenje)", a zatim je kao dokaz naveo Vjerovjesnikove, sallallāhu 'alejhi we sellem, riječi: "Īmān je da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u određenje, dobro i zlo." Zabilježio ga je Muslim.

Od Ubāde ibn Sāmīta se prenosi da je rekao svome sinu:

"Sinčiću moj, nećeš osjetiti slast vjerovanja dok ne budeš znao da ono što te je zadesilo nije moglo da te mimoiđe, a ono što te mimoišlo nije moglo da ti se desi. Čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Prvo što je Allāh stvorio bilo je pero. Potom mu je rekao: 'Piši!' 'Šta da pišem, Gospodaru', upitalo je. 'Piši određenje svih stvari do Kijametskoga dana', rekao je.' Sinčiću moj, čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Ko umre vjerujući u nešto drugo a ne u ovo – on nije moj sljedbenik'."

U predanju kod Ahmeda stoji:

"Prvo što je Allāh stvorio bilo je, uistinu, pero. Rekao mu je: 'Piši'. Tada je zapisano šta će se događati do Sudnjega dana."

U predanju od Ibn Vehba stoji da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko ne bude vjerovao u određenje dobra i zla – Allāh će ga spaliti u vatri."

U "Musnedu" i "Sunenu" se prenosi od Ibn Dejemija da je rekao:

"Otišao sam Ubejju ibn Ka'bu i rekao: 'U duši osjećam nešto u pogledu qadera (određenja). Pričaj mi nešto, ne bi li Allāh to otklonio iz mog srca.' Rekao je: 'Kada bi potrošio zlata koliko je brdo Uhud – ne bi ga od tebe Allāh primio sve dok ne budeš vjerovao u qader. Znaj da ono što ti se desilo nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo nije te moglo zadesiti. Kad bi umro vjerujući drugačije – bio bi od stanovnika vatre'."

Rekao je: *"Potom sam otišao 'Abdullāhu ibn Mes'udu, Huzejfi ibn Jemānu, Zejdu ibn Thābitu i svi su mi ispričali isto to od Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem."* Hadīth je vjerodostojan. Zabilježio ga je Hākim u svom "Sahīhu".

⁹⁴ sūra Sād, 27. ājet

(61) O ONIMA KOJI CRTAJU I VAJAJU

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Ima li većeg nasilnika od onog ko pokušava stvarati kao što Ja stvaram? Neka, ako mogu stvore sjemenku! Neka ako mogu, stvore zrnce pšenično!'" Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Također el-Buhārī i Muslim prenose od 'Ā'iše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najžešćom kaznom na Sudnjem danu bit će kažnjeni oni koji se nadmeću sa Allāhovim stvaranjem."

Njih dvojica prenose od Ibn 'Abbāsa da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Svaki crtač i vajar će u vatru. Za svaku sliku bit će mu stvorena duša koja će ga mučiti u džehennemu."

Njih dvojica prenose od njega da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:
"Ko nacrti sliku na dunjaluku – biće zadužen da u nju udahne dušu (na ahiretu), a on je neće moći udahnuti."

Muslim prenosi od Ebū Hejjadža da mu je 'Alī, *Allāh bio zadovoljan njime*, rekao:
"Poslaću te s onim čime me je poslao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: da ne ostaviš sliku, a da je ne izbrišeš, niti uzdignut mezar, a da ga ne poraonaš."

(62) O ČESTOM ZAKLINJANJU

I riječi su Allāha Uzvišenog:

وَأَحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ

"A o zakletvama svojim brinite se."⁹⁵

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Zakletva je uzrok dobre prođe robe i uzrok brisanja zarade." Zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim.

Od Selmāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Sa tri osobe Allāh neće govoriti niti ih od grijeha očistiti i njima pripada bolna kazna: sijedi starac koji bludniči, siromašni oholi uobraženik i čovjek koji je Allāhovo ime učinio svojom"

⁹⁵ sūra el-Mā'ide, 89. ājet

robom, pa ne kupuje nego zaklinjući se, niti prodaje osim svojim zaklinjanjem." Zabilježio ga je Taberānī sa vjerodostojnim senedom.

U "Sahīhu" se prenosi od 'Imrāna ibn Husajna, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najbolji moj ummet jesu oni koji žive u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih." ('Imrān je rekao: "Ne znam da li je poslije svoga stoljeća spomenuo dva ili tri?") "Zatim, uistinu će poslije vas doći narod koji svjedoči, mada se to od njega ne traži, koji vara i nije od povjerenja, koji se zavjetuje, a zavjete ne ispunjava. Oni će biti debeli."

U njemu se prenosi od Ibn Mes'ūda da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Najbolji su ljudi u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih, zatim oni koji će doći poslije njih. Zatim će doći ljudi čije će svjedočenje pretjecati njihovo zaklinjanje i njihovo zaklinjanje preticati njihovo svjedočenje."

Ibrahim je rekao: "Udarali su nas zbog svjedočenja i obećanja kad smo bili mali."

(63) O DAVANJU ALLĀHOVOG JAMSTVA I JAMSTVA NJEGOVOG VJEROVJESNIKA, *sallallāhu 'alejhi we sellem*

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا

"I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allāhovim imenom obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih tvrdo dali."⁹⁶

Od Burejdea se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, imao običaj, kada postavi emīra vojske ili čete, oporučiti mu da se boji Allāha i da dobro čini muslimanima koji su s njim. Govorio bi:

"Krenite u pohod s Allāhovim imenom, na Allāhovom putu. Borite se protiv onih koji negiraju Allāha. Krenite u pohod, ali nemojte krasti ratni plijen, nemojte kršiti ugovor, nemojte masakrirati, nemojte ubijati djecu. Kada susretnete svoje neprijatelje mušrike, pozovi ih da prihvate jedno od troga i bilo koje da prihvate, primi to od njih i ostavi ih. Zatim ih pozovi u islām. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Zatim, pozovi ih da se presele iz svoga mjesta u mjesto muhādžirā (Medīnu) i da imaju obavezu koju imaju muhādžiri. Ukoliko to odbiju, obavijesti ih da će imati status koji imaju muslimani beduini i da će se nad njima primjenjivati Allāhovi propisi koji se primjenjuju prema vjernicima. Oni u tom slučaju neće dobijati ništa od gānime (ratnog plijena) i fej'a (plijena uzetog bez borbe), osim ukoliko se budu borili u redovima muslimana. Ukoliko sve to odbiju, pitaj ih prihvataju li da daju džizju. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Ukoliko odbiju – zatraži pomoć od Allāha i bori se protiv njih. Kada opkoliš stanovnike utvrđenja i oni zatraže od tebe da sklopiš s njima ugovor dajući im Allāhovo jamstvo i garanciju kao i garanciju Njegova Vjerovjesnika

⁹⁶ sūra en-Nahl, 91. ājet

– nemoj im davati Allāhovu garanciju i garanciju Njegova Poslanika, nego im daj svoju garanciju i jamstvo svojih drugova, jer će biti lakše da prekinete vaše jamstvo i jamstvo tvojih drugova od prekidanja jamstva Allāhovog i Njegovog Poslanika. Kada opsjedneš stanovnike neke tvrđave i oni od tebe zatraže da im sudiš po Allāhovoju presudi – nemoj im suditi po Allāhovoju presudi, nego im sudi po svojoj presudi, jer ti ne znaš hoćeš li pogoditi Allāhovu presudu u pogledu njih ili nećeš." Zabilježio ga je Muslim.

(64) ZAKLINJANJE ALLĀHOM (DA ON NEĆE DRUGIMA DATI TO I TO)

Od Džunduba ibn 'Abdullāha se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neki je čovjek rekao: 'Tako mi Allāha, neće Allāh oprostiti tom i tom.' Na to je Allāh Uzvišeni rekao: 'Ko može da se zakune sa Mnom da ja nekome neću oprostiti? Ja sam mu već oprostio, a tvoje djelo poništio!'" Zabilježio ga je Muslim.

U hadīthu Ebū Hurejre stoji da je ove riječi rekao pobožan čovjek. Ebū Hurejre je rekao: *"Rekao je riječ koja je upropastila njegov dunjāluk i āhiret."*

(65) NE MOLI SE ALLĀH DA SE ZAUZIMA KOD SVOJIH STVORENJA

Od Džubejra ibn Mut'ima se prenosi da je neki beduin došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao:

"Allāhov Poslaniče, ljudi su iscrpljeni, porodice gladne, imeci uništeni, pa zamoli svoga Gospodara. Mi, uistinu, tražimo od Allāha da se zauzme kod tebe i tražimo od tebe da se zauzmeš kod Allāha." Tada je Vjerovjesnik rekao: *"SubhanAllāh! SubhanAllāh!"* Spominjao je tako Allāha toliko da se to osjetilo na licima njegovih ashāba. Potom je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Teško tebi! Znaš li ti ko je Allāh? Allāh je, uistinu, uzvišeniji od toga. Od Allāha se ne traži da se zauzme kod bilo kog Njegovog stvorenja."* I citirao je hadīth." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

(66) VJEROVJESNIKOVA, sallallāhu 'alejhi we sellem, ZAŠTITA GRANICA TEWHIDA I NJEGOVO ZATVARANJE SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU

Od 'Abdullāha ibn Šukhajra se prenosi da je rekao:

"Bio sam u delegaciji plemena Benu 'Āmir koja je otišla Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem. Rekli smo mu: 'Ti si naš gospodin'. 'Gospodin je Allāh Uzvišeni', rekao je. 'Ti si najvredniji među nama, najbogatiji i najmoćniji', rekli smo. 'Recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I nemojte da budete šejtānovi predstavnici i pomagači.'" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

Od Enesa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da su neki ljudi rekli:

"Allāhov Poslaniče! O najbolji među nama, sine najboljeg među nama. Ti si naš gospodin i sin našeg gospodina." "O ljudi", rekao je, "recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I nemojte da vas šejtān zavede. Ja sam Muhammed, Allāhov rob i Njegov Poslanik. Ja ne volim da me uzdižete iznad moga položaja na koji me je postavio Allāh Uzvišeni." Zabilježio ga je en-Nesā'i sa dobrim senedom.

(67) O RIJEČIMA ALLĀHA UZVIŠENOG: "ONI NE VELIČAJU ALLĀHA ONAKO KAKO GA TREBA VELIČATI; A ZEMLJA SVA BIĆE U ŠACI NJEGOVOJ NA DAN KIJAMETA"⁹⁷

Od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

*"Neki rabin je došao Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, i rekao: 'Muhammede, mi nalazimo da će Allāh nebesa staviti na prst, i zemlje na prst, i drveće na prst, i vodu na prst, i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst, a zatim reći: 'Ja sam vladar.' Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, se nasmiješio tako da su mu se umnjaci ukazali, potvrđujući tu vijest. Zatim je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, proučio: 'Oni ne veličaju Allāha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti.' "*⁹⁸

U predanju kod el-Buhārije stoji:

"Staviće nebesa na prst, vodu i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst."

Muslim prenosi od Ibn 'Umera merfū' hadīth:

"Allāh će smotati nebesa na Qijametskom danu, zatim ih uzeti Svojom desnom rukom, a zatim kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' Zatim će smotati sedam zemalja i potom ih uzeti Svojom lijevom rukom i kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' "

Od Ibn 'Abbāsa se prenosi da je rekao:

"Sedam nebesa i sedam zemalja su u Šaci Milostivog kao proseno zrno u ruci nekog od vas."

Rekao je Ibn Džerīr:

"Pripovijedao mi je Jūnus da ga je obavijestio Ibn Vehb, prenoseći od Ibn Zejda, a on od svoga oca da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Sedam nebesa u odnosu na Kursijj su kao sedam dirhema bačenih u okruglu ravnicu.' "

Rekao je da je Ebū Dherr kazao:

"Čuo sam Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Kursijj u odnosu na 'Arš jeste kao narukvica od željeza bačena na površinu pustinje.' "

Ibn Mes'ud je rekao:

"Između dunjalučkog neba i onog koje slijedi jeste pet stotina godina. Između svaka dva neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i Kursijja jeste pet stotina godina. Između Kursijja i vode jeste pet stotina godina, 'Arš je iznad vode, a Allāh je iznad 'Arša. Za Njega nije tajna bilo šta što vi radite." Zabilježio ga je Ibn Mehdi od Hammāda ibn Seleme, ovaj od 'Āsima, on od Zirra, a on od 'Abdullāha. Slično tome zabilježio je i Mes'udi od 'Āsima, on od Ebū Vaila, a on od 'Abdullāha. Hāfidh Dhehebī, Allāh Uzvišeni mu se smilovao, je rekao: "Prenosi se preko više lanaca prenosilaca."

Od el-'Abbāsa ibn 'AbdulMuttaliba se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

⁹⁷ sūra ez-Zumer, 67. ājet

⁹⁸ sūra ez-Zumer, 67. ājet

"Znate li koliko je između neba i Zemlje?" Rekli smo: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju' 'Između njih je putovanje dugo pet stotina godina. I sa svakog neba do drugoga jeste putovanje dugo pet stotina godina. Veličina svakog neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i 'Arša je more od čijeg dna do površine ima kao između nebesa i Zemlje. Allāh Uzvišeni je iznad toga. Za Njega nije tajna bilo koje djelo koje ljudi rade.'" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i drugi.

Neka je hvala Allāhu, Gospodaru svjetova i neka je *salawāt* i *selām* na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashābe.